წელიწადი პირველი ფასი 5 კაპ. პარასკევი, 6 გიორგობისთვე 1915 № 136 წ.

საქართველო

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება „საქართველოს“ რედაქციასა და კანტორაში ყოველდღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9—3-მდე.
ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები სულ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობანი.
რედაქცია და კანტორა იმყოფება: თბილისში, მოსკოვის ქუჩაზე, № 4.
ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისათვის: Тифлисъ, редакція „Сакартвело“, поч. ящикъ № 76

განცხადების ფასი
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე ასტატეთ. ღირს 15 კ., უკანასკნელზე—10 კ., სამგლოვიარო განცხადება პირველ გვერდზე თითოჯერ საღამოს 4 საათამდე ღირს 3 მან., 4 საათის შემდეგ (მიიღება მხოლოდ გაბაშვილის შესახვევში, ა. კალანდაძის სტამბაში ეღირება 4 მანეთი.
დამატებიანი № ღირს ყველგან 7 კაპ.

საქართველოს კანტორისაგან

გაზეთი „საქართველო“ 1 ნოემბრიდან წლის დამლევამდე ღირს 1 მან.—60 კაპ.

მოვაგონებთ იმ ხელის მომწერთ, ვისაც ხვედრი ფული არ აქვს გადახდილი გაზეთის გზავნა შეუჩერდებათ.

მისამართი: г. Тифлисъ, редакція „Сакартвело“ Московская 4, поч. ящикъ 76.

კანტორა უმორჩილესად სთხოვს თბილისის ხელის მომწერთ დაუყოვნებლივ აცნობონ კანტორას თუ ოდესმე მათ გაზეთი არ მიუვათ.

პროვინციელ აგენტების საყურადღებოდ

აცხადებს გაზეთ „საქართველოს“ რედაქცია, რომ პირველ ოქტომბრიდან გაზეთი „საქართველო“ გადაეცა კანტორა „განათლებას“. თუ რომელიმე აგენტს, რამდენი სჭირია ხსენებული გაზეთი, დაუყოვნებლივ აცნობოს კანტორა „განათლებას“.

„საქართველოს“ რედაქცია.

ახლად გახსნილს ინტელიგენტურს სასადილო

„პეტროგრადი“

კრუფენსტეინის ქუჩაზე, „Тифл. Листок“-ის რედაქციის პირდაპირ

მზადდება ყოველნაირი

ევროპიული და აზიური საჭმელები

ძრიელ ხელმისაწდომ ფასებში: 2 თავი 50 კ. ხოლო სამი თავი 65 კაპ.

თვიურად ფასდაკლებით, ე. ი. 2 თავი—13 მან., 3 თავი—16 მან. შეიძლება ვახშმის შეკვეთა.

25—2 პატივისცემით **ი. კახეთელიძე** და **გ. არჩვაძე.**

გადაწერას საწერ მანქანის **საშუალებით და საწერ მანქანაზე**
მუშაობის სწავლებას
ხელმისაწდომ ფასებში ჰკისრულობს
ი. თ. გვათუას კანტორა
ვერის დაღმართი № 1
ტელეფონი 17—05

ქ. გორში
ექიმი ნ. მ. კლიმიაშვილი
იღებს შინაგან და ქირურგიულ სნეულებიან ავადმყოფებს.
აკაკის ქუჩა, შეფის აფთიაქთან.

კგილის ექიმმა
მამულაიშვილმა
(ხოდნევისამ)
განაახლა ავადმყოფების მიღება დილის 9—3 საათ. ყოველდღე, გარდა კვირა დღისა.
ოლღას ქუჩა, № 22.

ექიმი
მ. დ. წინამძღვრიშვილი
ყ. ორდინატორი ხარკოვის უნივერსიტეტისა სამედიცინო ინსტიტუტის კლინიკებისა გადმოვიდა თბილისში და იღებს **შინაგან სნეულებიან** ავადმყოფებს: გულისა, ფილტვებისა და სისხლის სნეულებიანს სპეციალურად. საღამოს 5—7 საათამდე, მიხეილის ქ. № 36, მეორე სართული.

დოქტორი მედიცინისა
მოსე ანთიმოსის ძე
კალანდარიშვილი
უმფროსი ექიმი ტფ. კადეტთა კორპუსისა.
ბავშვთა, შინაგან და **ქირურგიულ სნეულებიან** ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე საღამოს 5—7 საათ. ოლღას ქუჩა, № 3, სახლი მელიქ-აზარიანცისა.

გოლოვინის პრ. და სამხედრო ქუჩის კუთხეში, ფოსტა-ტელეგრაფის პირდაპირ გაიხსნა
ახალი აფთიაქი
პროვიზორის ახვლედიანისა

ექიმი
გ. მ. მუხაძე
იღებს **დოსტაქარი** ავადმყოფთ საღამოს 5—6 საათ. მისამართი: კუთხე კიროჩნი და დიდი მთავრის ქუჩისა, სახლი სვანიშვილისა; შესავალი დიდი მთავრის ქუჩიდან № 67 ოფიცერთა ეკონომიური საზოგადოების შენობის პირდაპირ. ტელეფონი № 5—77.

კგილის ექიმი
ნინო რცხილაძე
იღებს ავადმყოფებს დილით 9—2 ს. და საღ. 5—7 საათ. ყაზბეგის ქუჩა 14 და კირპიჩნი შესახვევის 21.

26 თიბათვის სასოფლო რეფორმა

II

ცხოვრებამ კანონსა და რეფორმას დაასწრო, როგორც ეს ჩვეულებრივი წესია ხოლმე. სოფლის ძველებური მართვა-გამგეობის ფორმა ერთობ ტვირთ-მძიმე, უხეში და გამოუსადეგარი გამოდგა. ხალხი თვით შეუდგა გამოსავალ გზის ძებნას. არა ერთი და ორი მაგალითია იმის, რომ ხალხის თხოვნით და სურვილით, არსებული სამამასახლისო ორად გაეყოთ. ასე მოხდა ბობნევის საზოგადოებაში. ასევე იყო ზღუდრის საზოგადოებაში და სხვაგან; ხალხმა შეამსუბუქა, დააპატარავა სათვითმართველო ერთეული, უფრო მარჯვე და მოხერხებული გახადა იგი, უფრო ცოცხალი და მოქნილი. გარდა იმ ტეხნიკურუ მოსაზრებისა, რომ სოფელს უფრო სწრაფად ეწარმოებინა თავისი საქმე უკვე არსებული წესების ფარგლებში, იგი თითქმის ყოველთვის სამეურნეო და ტოპოგრაფიულის მოსაზრებით ასაბუთებდა თავის თხოვნას სამამასახლისოს დაყოფისა და განაწილების შესახებ. რეფორმის ტიპი ამ შემთხვევაში მზა-მზარეულად იყო ნაკარნახევი თვით სოფლის ცხოვრებისაგან, მთავრობას ის ღა დარჩენოდა, რომ აღენიშნა ეს გარემოება, მიეცა მისთვის კანონის სახე და სავალდებულოდ გაეხადნა მთელი ქვეყნისთვის. პროცესი დაწყებული იყო, და მთავრობა თავისი ძალ-ღონით და საშუალებით უნდა მიშველებოდა მის სწრაფ გაღრმავებასა და განვრცობას. მეფის ნაცვლის ცირკულიარი სწორედ ასე მოიქცა. იგი მოითხოვს სამამასახლისოს იმ გვარ დანაწილებას, რომ ეს ხელსაყრელი იყო სოფლის ხალხისთვის როგორც ტოპოგრაფიის, ისე მეურნეობის მხრივაც. ცირკულიარის სახითვე განსაზღვრულია ოდნობა მომავალი სოფლის საზოგადოებისა: ის არ უნდა იყოს ოთხას კომლზე ნაკლები და ათასზე მეტი. სოფლის სათვითმართველო მციერე ერთეული უნდა შეიკრას ადგილმდებარეობისა და მცხოვრებთა სამეურნეო ინტერესის საფუძველზე არა ნაკლებ ოთხასისა და არა უმეტეს ათასი კომლისაგან. სიპატარავე სათვითმართველო ერთეულისა და მისი სამეურნეო—ტოპოგრაფიული ერთგვარობა—აი ბუნება და აზრი ახალი კანონისა.

ამ კანონის ცხოვრებაში გატარება მიენდო მომრიგებელ შუამავლებს.

რეფორმები ცხოვრებაში არც ისე ხშირ-ხშირად ხდება. ხანგრძლივი შინაური ბრძოლა უნდა გადაიხადოს საზოგადოებამ, რომ ეღირსოს რასმე ხეირიანს; ამიტომაც სავალდებულოა ყოველ საწარმატო რეფორმის პატივისცემა და მისი სავსებით გამოყენება. ჩვენში არც მთავრობის კაცს ესმის თავისი მოვალეობა და პასუხისმგებლობა, და არც თავისუფალ ინტელიგენტ მოქალაქეს. თორემ ან ერთს, ან მეორეს ხომ უნდა ეკისრნა პირნათლად აღსრულება ამ ახალ სასოფლო კანონისა, რომელსაც შეუძლიან დიდი სარგებლობის მოტანა, უკეთუ წესიერად იქმნება დაცული მისი ხასიათი და ბუნება! ეს დიდი ღვაწლი და ამაგი იქნებოდა ქვეყნის წინაშე. მაგრამ ჩვენდა სამწუხაროდ, ასე არ ხდება. რედაქციას მოსდის ჩივილისა და წუხილის წერილები თუ კერძო ბარათები, რომ ჩვენში მყოფნი მომრიგებელ შუამავლნი,—და ესენი ხომ თითქმის ყველა ქართველებია,—არც ტოპოგრაფიას დაგიდევენ, არც მეურნეობას და არც შემოსაღებ სათვითმართველო ერთეულის ოდნობას, რომ ისინი არავითარ წინასწარ შესწავლას არ შესდგომიან და არც თათბირი გაუმართავთ ხალხთან თუ სოფლის ჭირვარამში ჩახედულ პირებთან! უხალისოდ, სრულიად ფორმალისტურად ასრულებენ, თურმე, საცირკულიარო დავალებას. ამ გვარად, ამ პირთა დაუდევრობა, სულ რამოდენიმე კაცის უხეირობა. უნდა გადაიქცეს სოფლის ხალხის ახალ ვაი-უბედურების დაუშრეტელ წყაროდ! იშვიათ დანაშაულს და ბოროტებას სჩადიან დღის სინათლეზე ეს პირები ტ გამკითხავი აღარავინ არის! ნუ თუ დანიშნულება ამ საპატიო დავალებით მოსილ პირებისა, იმ პირთა, ვინც სოფლის ნამდვილ ჭირისუფლობას უნდა ეწეოდეს, შემოიფარგლა მარტოოდენ ჯამაგირის მიღებით და სოფლის მყუდროებაში ცხოვრებით? ნუთუ მათში ყველაფერი ერთად ჩამქრალა? სინდისის ძახილიც, ქვეყნის წინაშე მოვალეობის გრძნობაც და შიშიც პირადი ბატონის წინაშე, დაუდევრობისა და ორგულობისათვის?!

ომის ამბები

ჟურნალ-გაზეთებიდან

საბერძნეთი

საბერძნეთის კაბინეტის გადადგომის გამო ინგლისური გაზეთი „ტაიმსი“ სწერს: საბერძნეთის კონსტიტუციის დარღვევის საკითხი მარტო საბერძნეთის საშინაო საკითხს არ წარმოადგენს, რადგან მისი ხელშეუხებლობა უზრუნველყოფილია ხელშეკრულობით, რომელიც დაიდო 1863 წელს ინგლისსა, საფრანგეთსა და რუსეთს შორისსო.

— ბუქარესტიდან მოსულ ცნობათა მიხედვით იონეოს და ეგოსიის კუნძულთა მცხოვრებნი ამბოხებას აწყობენ. მოსალოდნელია ხსენებულ კუნძულთა საბერძნეთის მფლობელობიდან ფედერატიულად გამოყოფა, რომელთა მეთაურად იქნება კუნძული კრიტოსი.

დიპლომატიური სიმწვავე.

დიდ შეხლა-შემოხლას იწვევს შეთანხმების სახელმწიფოთა და საბერძნეთ შორის საკითხი, თუ როგორ მოეპყრობა საბერძნეთი სერბეთისა და მოკავშირეთა ჯარებს, უკეთუ ესენი იძულებულნი გახდებიან თავი შეახიზნონ საბერძნეთის ტერიტორიას. საბერძნეთის მთავრობამ განაცხადა ნეიტრალობის პრინციპის ძალით ყველას უნდა იარაღი ჩამოერთვასო. საფრანგეთის დიპლომატია და პრესა მეტისმეტად გაცხარდა ამაზედ.

საბერძნეთის სამინისტრო დღეში ორჯელ იკრიბება. როგორც ხმები დადის, საფრანგეთის ელჩმა ათინაში მკაცრი გულისწყრომა განუცხადა საბერძნეთის მთავრობას. ეს უკანასკნელი ჯერ თავის ადრინდელ გადაწყვეტილებას ადგია.

არჩევნების იმედები.

უკანასკნელი დღეების განმავლობაში ბალკანეთის ასპარეზზე სამხედრო მოქმედების ხასიათმა და მიმდინარეობამ აზრი შეუცვალა საბერძნეთის ხალხის მთავრობასა და მეფეს სრული იმედი აქვთ რომ მომავალი არჩევნები მეფის პოლიტიკის მომხრეებს გაამარჯვებინებს.

———

დიპლომატნი გულახდილად ირწმუნებიან, რომ დღეს საბერძნეთში საქმე დიდად გართულებულია და მოსალოდნელია დიდი ცვლილებაო.

ვენიზელოსის ხელმეორე განცხადება.

საბერძნეთის ყოფილი პრემიერი ეს მეორედ აცხადებს, თუ მინისტრ-პრემიერად დავბრუნდი, ბულგართა წინააღმდეგ გავილაშქრებო.

— საბერძნეთს დაბეჯითებით მოსთხოვა გერმანეთმა, თუ სალონიკში მოკავშირეთა ჯარის გადმოსხმას შეაჩერებ, იმ ორმოც მილიონ ფრანკის სესხსაც მოგცემ, რომელსაც ინგლისსაფრანგეთი დაგპირდაო. მეფე კონსტანტინემ უპასუხა: ვინაიდან სალონიკის პორტი მუდამ ღია იყო, მოკავშირეთათვის დღეს მისი საჩქაროდ დაკეტვა არ მოხერხდებაო.

სერბეთში

ამ ჟამად მთავრობა მიტროვიცაში [illegible] ქალაქში თანდათან ეყრის თავს სერბეთის უკან დახეული ჯარი.

ოსმალეთი

სტამბოლში დიდი მზადებაა იმპერატორ ვილჰელმის და ავსტრო-უნგრეთის ტახტის მემკვიდრის დასახვედრად. სოფიაში მათ უნდა შეუერთდეს ბულგარეთის მეფე ფერდინანდი.

მონარქები სტამბოლში ითათბირებენ დღევანდელ მომენტის შესახებ. თათბირში მონაწილეობას მიიღებენ ოსმალეთის მოკავშირე სახელმწიფოთა წარმომადგენელნი, ფონ დერ ჰოლცფაშა, ენვერ-ფაშა და სავოვი.

რუმინეთი.

გენერალი კრაინიჩანი.

გენერალი კრაინიჩანი გაზეთის სამეთაურო წერილში მოითხოვს რომ რუმინეთი მიემხროს ინგლისს—საფრანგეთს და საომრად გავიდეს. გერმანელების მიერ დარდანელის დახშობა, სერბეთის განადგურება და რუმინეთის განმარტოებით დარჩენა ისეთ პირობებს ჰქმნის რომ შეუძლებელი გახდება რუმინელი ხალხის ეროვნული მისწრაფება, თუ ამ თავითვე და დაუყონებლივ შეთანხმების სახელმწიფოებს გვერდში არ ამოუდგებიანო. წინააღმდეგი მიმართულების პრესა მიუთითებს ავსტრო-გერმანეთის ჯარის ძლევა-მოსილობაზე ამჟამად და აღნიშნავს რუმინეთს დიდი უბედურება დაატყდება თავს თუ კ. ბ. კრაინიჩინების აზრს აყვაო.

———

პეტროგრადის მაღალ სადიპლომატო წრეებში ჰფიქრობენ, რომ რუმინეთის ყოყმანს სულ მალე მოეღება ბოლოო, ეხლა ყველას ის აინტერესებს, თუ ვის მხარეზე გამოვა რუმინეთი.

რიგას გარშემო.

რიგაზე უკანასკნელ შეტევის დროს, დედამიწა ზანზარებდა მძიმე არტილერიის ყუმბარების დამაყრუებელი ზუილისაგან. პირდაპირ უმოწყალო იყო გერმანელთა იერიში. აუარებელი მსხვერპლი შეეწირა ორთავე მხრიდან რიგის ფრონტს. მეტი ზარალი მომხდურთ მოუვიდა. რიგა გადარჩა ამ ცოფიან იერიშს და გერმანელები იძულებულნი იყვნენ ამ ხანებში უკუ დაეხიათ. მათ დასცალეს ოლაის პოზიციები და დასტოვეს კემერნა.

გერმანელთა ბანკეტი.

ქ. ბუქარესტში გერმანელებმა დიდი ბანკეტი გამართეს. ბანკეტს ჰქონდა წმინდა პოლიტიკური ხასიათი, მის მოწყობას მფარველობდა რუმინეთის პირველი მინისტრი ბრატიანუ. ბანკეტზე წარმოსთქვეს სიტყვები, სადაც გატარებულია ის აზრი, რომ რუმინეთის ეროვნული იდეალების განხორციელება მოითხოვს მის დაკავშირებას ცენტრალ სახელმწიფოებთან ტ მათთან ერთად რუსეთის წინააღმდეგ მოქმედებას. რუმინეთის მთავრობის მოწინააღმდეგეთა შორის ამ ბანკეტმა დიდი მღელვარება გამოიწვია.

მთაშავეთი

მთაშავეთის ადგილ მდებარეობა, როგორც ამას თვით სახელწოდება გვამცნებს, მთიანია, კლდე-ღრეებიანი და მიუვალი. ფართე, გაშლილი ბრძოლა აქ მეტად უხერხულია და შეუძლებელიც. თვით ბუნებას მიუჩენია მკვიდრების ბრძოლის განსაზღვრული წესი. მთაშაველები პარტიზანული ბრძოლის ოსტატები არიან. მიუხედავად იმისა, რომ მათი არტილერია ერთობ მცირეა, მოძველებული, დიდად დაშორებული თანამედროვე ტეხნიკას, ისინი მაინც მედგარ წინააღმდეგობას უწევენ, ბუნებით და ბრძოლის წესის წყალობით, ავსტრო-გერმანეთის ჯარებს. გამკლავების იშვიათი მაგალითი გამოიჩინეს ბილეკოსა და არტოვაცს შორის, სადაც შეერთებულმა ავსტრიაგერმანეთის ჯარებმა მათი ფრონტი გაარღვიეს. გერმანელი სამხედრო კორესპონდენტების გადმოცემით, მთაშაველი ბრძოლის ველზე არ სტოვებს არც მოკლულს და არც დაჭრილ თანამოძმეს, ისინი მყისვე გაიყვანენ ბრძოლის ველზე წაქცეულებს. გერმანელი ჯარისკაცები ქებით იხსენიებენ მთაშაველთა მამაცობას.

მთაშაველთის წინააღმდეგ.

ბალკანეთის ბრძოლის მოსაგებად, ავსტრო-უნგრეთს განუზრახავს დიდი მსხვერპლის შეწირვა. ჰერცოგოვინაში ამ სახელმწიფოს სამი კორპუსი ჯარი გამზადებული უდგას. ეს ჯარი დანიშნულია მთაშავეთის წინააღმდეგ, რომლის დაპყრობით და განადგურებით განადგურდება სერბეთის ის ჯარიც, რომელიც ამ ქვეყანაში თავის შეფარვებას ცდილობს.

გერმანეთის შტაბი დიდ სტრატეგიულ და პოლიტიკურ მნიშვნელობას აძლევს მთაშავეთის ბრძოლის პირს. და რადგანაც ვერც ის ყოფილა კმაყოფილი ავსტრო-უნგრეთის მოქმედებისა, ამიტომაც განუზრახავს ამ ფრონტზე მეკენზენის გაგზავნა, რომ ერთბაშად და ხანდაუზმელად შეიმუსროს მთაშავეთი და მისი ჯარი.

საფრანგეთი

სრტუმიცის რაიონში საფრანგეთის ჯარმა რამდენადმე უკან დაიხია, რადგან გერმანელების ჯარის რიცხვი და იარიღის ღირსება ფრანგებისას აღემატებოდაო.

გერმანეთი

კრუპის ქარხანას წარსულს წელს მოგება დარჩენია 86,4 მარკა. ხოლო მიმდინარე წელს 33,4 მილიონი მარკა.

— გერმანეთის მთავრობა ესპანეთის ელჩს აუწყებს: შეცვლილ იქმნა მთავრობის დადგენილება, რომელიც ავალებდა პოლონეთის მკვიდრთ აუცილებელ დაბრუნებას მდ. ვისლის მარცხენა ნაპირებზე მდებარე ქალაქებშიო.

ინგლისი.

ინგლისს დააკლდა 1914 წელს 31 ოქტომბერს 57000, 4 თებერვალს 101000, 11 აპრილს 139000, 31 მაისს 258000, 18 მკათათვეს 1331000, 21 მარიამობისთვეს 38100. ამის შემდეგ 49 დღის განმავლობაში დახოცილთ 111312 მეომარი აღემატა. დასავლეთ ფრონტზე ინგლისელი 4,401 ოფიცერი მომკვდარა 62,059 ჯარისკაცი. უკვალოდ დაკარგულა 1,576 ოფიცერი და 61,131 მეომარი.

ჩერჩილის გასვლა სამინისტროდან.

მინისტრთა კაბინეტიდან ჩერჩილის გასვლას ლონდონის პრესა დიდ დანაკლისად სთვლის. მართალია ჩერჩილს ხანდახან შეცდომა მოსდხოდა, მაგრამ სამაგიეროდ იგი ენერგიასა და სიცხოველეს მატებდა სამინისტროს. ინგლისის საზღვაო ძალის მეფური ძლიერება, ჩერჩილის წყალობაა. მისი დაუშრეტელი ენერგია არავითარ სიძნელის წინაშე არ შესდგებოდა.

ბულგარეთი.

ბულგარებმა ტეტოვო დაიჭირეს და დასავლეთისკენ მიიწევენ, რათა ალბანეთის საზღვრამდე მივიდნენ. აქედან აზრად აქვთ სერბეთის ჯარს ხელი შეუშალონ და კავშირი გააწყვეტინონ ინგლის-საფრანგეთის ჯართან. ეს წადილი სერბებმა გაუგეს და მედგრად ეწინააღმდეგებიან ბაბუნთან ბულგარებს. სერბების უკან დახევა წესიერად სწარმოებს და მოკავშირეებთან შეერთებასაც უზრუნველ ჰყოფენ.

საბერძნეთის ელჩები.

საბერძნეთის ელჩებმა პარიზსა და რომში განაცხადეს, საბერძნეთი არ მოიშლის მეგობრულ ურთიერთობას შეთანხმების სახელმწიფოებთანაო.

ხესხის არ მიღება.

საბერძნეთმა ჯერ კიდევ ვერ მიიღო სესხად საფრანგეთისაგან აღთქმული 40 მილიონი. საფრანგეთის მთავრობა ეხლა ყოყმანობს სესხის გაცემაზე.

დვინსკი.

დვინსკის გარშემო ჰინდენბურგმა თავი მოუყარა 100,000 ჯარისკაცს. ეს ჯარი გააძლიერა დიდძალი მძიმე ზარბაზნებით, 8, 2 დიუმიანი გაუბიცებით ტ საალყო ზარბაზანით, რომელიც კენიგსბერგიდან და კოვნოდან ჩამოატანინა. ასეთ პირობებში დაიწყო იერიში და ბრძოლა ჰინდენბურგის ჯარმა შეტევა და იერიში დვინსაზე ამ სამი კვირის წინ გაცხარხბული ბრძოლის დროს და საშინელ ცეცხლის ალში დღეში 15-ჯერ გადადიოდა ხელიდან-ხელში ყოველი ისეთი პუნქტი რომელსაც-კი ჰქონდა ტაქტიკური მნიშვნელობა.

უკანასკნელი ფოსტა

მდ. სტირთან.

„რეჩ“-ის სიტყვით, გერმანელებმა ჯერ ჩარტორიის-კოლკის ხაზით შემოტიეს, ეხლა კი მოქმედება უფრო ჩრდილოეთისაკენ გადაიტანეს. მოპირდაპირე იძულებულია რკინის გზის ლიანდაგს არ გასცილდეს, რადგანაც მძიმე ზარბაზნები გადმოაქვს. მტერი მედგრად იბრძვის სოფ. ცმინისა და ხრიასკთან, რადგანაც მდ. სტირზე გადმოსვლა სწადიან.

ოსმალეთი და ამაშეთი

ოსმალეთ-ამაშეთს შორის რაღაც საიდუმლო მოლაპარაკებაა. ოსმალები სცდილობენ მათს გადაბირებას, სუდანში ინგლისის წინააღმდეგ მოქმედებისათვის. ამაშეთი ამხედრდება მაშინ, როდესაც ოსმალები ეგვიპტეში დაიწყებენ მოქმედებას.

ოსმალეთი და საბერძნეთი

ოსმალეთ-საბერძნეთის შორის მოლაპარაკებაა გამართული ეგოსის კუნძულების თაობაზე.

მცირე აზიაში.

ამ ჟამად დიდი სამხედრო მზადებაა, ეგვიპტეზე გასალაშქრელად. ურიცხვი გერმანელი ოფიცრები და ინჟენერები ჩასულან იქ.

გერმანელები საბერძნეთში.

გერმანეთს საბერძნეთში სააგიტაციოდ გაუგზავნია გოლუხოვსკი და ბერტჰოლდი.

ბულგარეთი და საბერძნეთი.

ბულგარეთმა საბერძნეთს ხელმეორედ განუცხადა გულისწყრომა საბერძნეთის მიწა-წყალზე მოკავშირეთა ჯარის გადაყვანის გამო.

— „ნოვ. ვრემია“ სწერს: როდესაც რუსეთ-ინგლისის წარმომადგენლებმა სპარსეთის მთავრობას გადაჭრილი პასუხი მოსთხოვეს ოსმალეთ-გერმანეთის დაახლოვების გამო, სპარსეთის მთავრობამ რუსებისა და ინგლისის მისიებს დარაჯები მიუყენა და შეიმუშავა „პირობები“, რომელიც პეტროგრადსა და ლონდონში გაიგზავნა. საბრალოა სპარსეთის ახალგაზდა მპყრობელი, რომელსაც სასახლის წრე გერმანიისაკენ გადახრას ურჩევს. ვუსურვებთ, რომ ამ ჭაბუკმა შაჰმა განსაცდელს თავი დაახწიოს.

ოტაგის დეპეშები

პეტროგრადი, 4 გიორგობისთვე. ოფიციალი. დასავლეთი ფრონტი. რიგის რაიონში მხოლოდ საარტილერიო სროლაა, დვინაზე, ფრიდრიხშტადტისა და იაკობშტადტის რაიონებში სიწყნარეა. დვინსკის ქვემოდ გერმანელთა რაზმები სცდილობდნენ მდინარის გადალახვას, ნავებიც მოიმარჯვეს, მაგრამ მაინც ვერას გახდნენ. სკენტენის ტბის რაიონში, დვინსკის დასავლეთით, გერმანელები იძულებული იყვნენ თხრილების ნაწილი მიეტოვებინათ და უკან დაეხიათ. დანარჩენ თხრილებში იპოვეს მრავალი თოკი და პატრონები. დვინსკის რაიონში „ცეპელინი“ დაფრინავდა და ყუმბარებს უშენდა. ნაწილი მათსავე თხრილებში ჩაცვივდა და დიდი პანიკა გამოიწვია. დვინსკისა და პრიპიატის შუა სრული სიწყნარეა. სტირის ნაპირზე ჩარტორისკის რკინის გზის რაიონში ბრძოლა გრძელდება. ჩარტორისკთან მტერს სასტიკი იერიშები მოაქვს. რუსთა არტილერიამ არა ერთხელ გაჰფანტა მტერი. დანარჩენ ფრონტზე თოფისა და საარტილერიო სროლაა.

კავკასიის ფრონტი. მდგომარეობა უცვლელია.

გრძოლის ველზე

ჩარტორისკ-რაფალოვკას შორის გერმანელები საერთო შემოტევას დაადგენ. ამ ფრონტის შუა გულ ადგილას, სოფელ ცმინთან და ხრიასკთან, რომელიც მდ. სტირზე ერთი ორი ვერსით არის დაშორებული, გერმანელები სოლივით შეიჭრნენ მოპირდაპირეთა ჯარში, და მდინარეზე გადასვლას შეუდგნენ. ხუთი გიორგობისთვის დეპეშაში არაფერია ნათქვამი თუ რითი დამთავრდა ბრძოლა, რომელიც გაიმართა მდ. სტირაზე გადასვლის თაობაზე. მკაცრი ბრძოლა მიდის როგორც ჩარტორისკის რკინის გზის სადგურთან, აგრედვე ქალაქ ჩარტორისკის აღმოსავლეთითაც. რაც შეეხება დანარჩენ ფრონტს, არაფერი საყურადღებო არ არის აღნიშნული დეპეშაში. რიგის რაიონში უბრალო საარტილერიო ბრძოლა სწარმოებს, ფრიდრიხშტადტის და იაკობშტადტის რაიონებში სიწყნარეა. აღსანიშნავია, ის რომ დვინსკის ქვემოდ გერმანელები ცდილან ნავებით ხალხი გადაესხათ დვინის მარჯვენა ნაპირზე, მაგრამ მიზნისთვის ვერ მიუხწევიათ.

გალიციაში წინა დღეების სიწყნარე დეპეშის გადმოცემით არ დარღვეულა.

კავკასიის ბრძოლის პირზე დეპეშის ცნობით არავითარი ცვლილება არ მომხდარა. **მეგრი.**

ვახტანგ მეფე და პეტრე დიდი

ისტორიული ამბავი რუს-ქართველთა დამოკიდებულობიდან.

I

პეტრე დიდი კავკასიაში

ამ სახიფათო და თავსატეხ საკითხის საბოლოოდ გადასაწყვეტად, რომლის დახანებაც აღარ შეიძლებოდა, ვახტანგმა თათბირი გამართა, რომელზედაც მოიწვია სამეფოს წარჩინებულნი და დიდებულნი და წინადადება მისცა მსჯელობა ჰქონოდათ რუსეთისა და სპარსეთის წინადადებაზედ. სამწუხაროდ, დაწვრილებით ცნობები არ მოგვპოვება ამ მეტად საინტერესო კრებისა, რომელზედაც საქართველოს ბედი და უბედურება სწყდებოდა. საინტერესო იყო გვცოდნოდა, ვინ რა სთქვა და რა მოსაზრება წამოაყენა, მაგრამ ამაოდ იწყებთ ძებნას ჩვენს მატიანეში, მწარე მდუმარეაა ყველგან ამის შესახებ. თუმცა კი შეიძლებოდა ადამიანს წინდაწინვე ეთქვა რა გადაწყვეტილებასაც მიიღებდა კრებული. ის მიმართულებანი, რომლითაც სწამდათ საქართველოს ხსნა მარტოოდენ ქრისტიან მეფეთაგან კრებულში მცირენი არ იქნებოდნენ და აი ამიტომაც უარს ეუბნებიან სპარსეთს, რომელიც მეტად ხელსაყრელს პირობებს უდებს და რომელსაც ისედაც მოვალენი იყვნენ დახმარებოდნენ და მეორე წინადადებას იღებენ. შორეულს ისპაპანში ჯარების გაგზავნაზედ, დაასკვნის კრებული, ჩვენი ქვეყანა გაუკაცურდება, მტერნი კი მრავალნი არიანო და რომ ასაბუთებენ თავიანთს მოსაზრებას დიდებულნი და უარსჰყოფენ-რა სპარსეთის წინადადებას, აღტაცებით ეგებებიან რუსეთის მოწოდებას. მათ ავიწყდებათ ყველაფერი, ავიწყდებათ ვასალური დამოკიდებულება სპარსეთთან, რომელიც რუსეთის მოწვევის შემდეგ ხელდახელ ჰქრება, ჰქრება ვით სიზმარი ღამისა.

ერთხმად სწყვეტენ რუსეთის მიმხრობას და ცას დაწეული, უალრესად აღტაცებული ვახტანგი ხელდახელ მუსულმანთა დამღას უკუაგდებს, უარჰყოფს მუსულმანობას, საჯაროდ აცხადებს თავის-თავს ქრისტიანად და მამაპაპათა სარწმუნოებას უბრუნდება.

ცოცხლდება—ხორცს ისხამს დიდი ხნის სურვილი ბაგრატიდებისა, საკუთარის ძლიერის სახელმწიფოს შექმნისა, ძლევამოსილი საქრისტიანო ქვეყნის დახმარება—პროტექტორატობით. ასეთ მიმზიდველადა და მომხიბლავად ეჩვენება მომავალი და შედეგი რუსეთთან დაახლოვებისა ვახტანგსა.

აგვისტოს სამს უკვე შამხოლის სამფლობელოს მიახლოვებული იმპერატორი ხელახლივ წერილს უგზავნის ვახტანგს და ატყობინებს, რომ აქედან პირდაპირ დარუბანდსა და ბაქოსაკენ გავემართებიო. სთხოვს ვახტანგს შემატყობინე, შეგიძლიან თუ არა დაუთბეგისა და სხვა მეამბოხეთა მიწა-წყალში შესვლა და მათი შემუსვრა. გარდა ამისა სთხოვს შეატყობანოს რა ადგილს უფრო სასურველი და მოსახერხეცარიელებულს დაინახავენ მთლად აგვიოხრებენ საქართველოსო.*) აი ასე ხებელია თქვენი ჯარების ჩვენთან შეერთებაო. ჩემის აზრით, დასძენს პეტრე დიდი, შეერთება უნდა მოხდეს ბაქოსა და დარუბანდს შუაო.*)

ამ წერილის მიღების შემდეგ ვახტანგი ფიცხლავ შეუდგება ჯარების შეკრებას, მით უმეტეს, რომ ბაღდურ თურქისტნიშვილი აჩქარებდა გახტანგს და ეუბნებოდა, თუ არ აჩქარდით ვერ ჩაუსწრობთო. ვახტანგმა ყოველივე ზომას მიჰმართა რათა ძლიერი ჯარი შეეკრიბნა და ჯეროვანი დახმარება აღმოეჩინა რუსეთისათვის, ეძლია მტერი და მით საკუთარი სამეფოს მდგომარეობაც გამოეკეთებინა. 40 ათასის ლაშქრით გავიდა საქართველოდან მეფე ვახტანგი, განჯისაკენ გაემართა და ყარაბაღში დაბანაკდა მტკვრის პირს შამქორთან.**)

აქვე შემოუერთდნენ მეფე ვახტანს სომხების ლაშქარნიც, რომელთათვისაც მიემართნა პეტრე დიდს და სთხოვეს ვახტანგს იმათ ჯარისათვისაც გაეწია საერთო სარდლობა. აი როგორ აგვიწერს სომეხ-ქართველთა ლაშქრის შეხვედრას ამ ლაშქრობის თანამგზავრი კათალიკოსი ალვანიისა ილოსი, რომელიც დიდი პატივისმცემელი იყო ვახტანგისა. „შეხვედრის დროს ორივე ჯარი დამწკრივდა ერთმანეთის წინ, თითქოს საბრძოლველად ემზადებაო. ჩვენმა აბჯარ-ასხმულმა მხედრობამ გამწკრივებულს ჯარს წინ გამოუქენა. გაისმა ზარბაზნების გრიალი, შეირყა მიწა, ცას გადაეფარა ღრუბელივით ბოლი და ბუქი. აღტაცებულნი ჩამოვხტით ქართველთა ბანაკთან. ამ სანაობამ სიხარულით აღავსო ვახტანგი, მიგვიწვია თავისთან მე, მელიქები და სხვა ჯარის უფროსნი და შემდეგის სიტყვით მოგვმართა: იყავით მამაცნი და გმირნი, ნულარავის შიში ნულარ გექნებათ, დღეიდან დადგა ჟამი ქრისტიანთა შვებისა.“*) სომეხთა ჯარების რიცხვი 12 ათასს არ აღემატებოდა.

ეს ამოდენა ლაშქრობა დარაზმული იდგა და აღტაცებით მოელოდა პეტრე დიდის ბრძანებას, რომ ერთის შეტევით შეელეწნათ მტერთა ურდოები. დარაზმული ჯარები ზეციურის მანანასავით მოელოდნენ ძლევა-მოსილის მეფის და მისი მხედრობის მოსვლას, რომელთაც ის ძალა მოეტანათ რომელსაც დამაშვრალნი ქართველ-სომეხნი მთელის საუკუნოებით ჩრდილოეთიდგან მოელოდნენ. მაგრამ არც ძლევა-მოსილი მეფე სჩანდა სადმე და არც მისი მხედრობა. იმედი გადაუწყდათ ცქერა და ლოდინში, აუტანელი და საშიში ხდებოდა ამოდენა ხანს ლოდინი. საქმეს ის უფრო ართულებდა, რომ არც ქართველნი და არც სომეხნი არ იყვნენ შეჩვეულნი დიდხანს ლაშქრობას, რადგანაც საკმაო სურსათი და სხვა რამ საჭირო სამზადისი არ მოეპოვებოდათ. ამიტომ ამოდენა ლაშქრით გაჩერება და ცდა შეუძლებელი იყო და სრულიად საბუთიანად მიგვაჩნია, როდესაც მეტის ცდისაგან გაჯერებული ვახტანგი სრულს გულისწყრომას გამოსთქვამს.

ვახტანგმა უკვე რამდენჯერმე გაჰგზავნა კაცები, მაგრამ კაცებიც იგვიანებდნენ და ვერავითარს პასუხს ვერ ეღირსა მეფე. ბოლოს თვით მეფეც მოთმინებიდან გამოვიდა და ასეთი წყრომის წერილით მიჰმართა ბაადურ თურქისტანიშვილს, რომელიც პეტრე დიდთან იყო გაგზავნილი.

„მერე ჩვენ რომ განჯის ყარაბაღში მოვსულვართ, ეს მესამე კაცი არის რომ გამოვგზავნეთო, ჩვენ რომ განჯის მტკვრის პირას ჩამოვსულვართ ოცი ოცდა ხუთი დღე არის: ხელმწიფის წიგნსაც ასე ეტყობოდა და შენც ამას მეუბნებოდი „ვერ ჩაუსწრეფო“, ჩვენ ხომ აქ სარგასდანი შევიქენით. გამოვიდეთ მანდ, ვისთან გამოვიდეთ და გავბრუნდეთ, როგორ გავბრუნდეთ: თქვენი ამბავი ვერ გაგვიგია რა, რა ქენით, რა, რა: შენც ხომ კარგად იცი ქართველი კაცი ამდენის ხნის ლაშქრობას ვერ გაუძლებს. ნუზლი შემოაკლდება და შესწუხდებიან: რა ქენით, რატომ ერთი თქვენი ამბავი არა გვაცოდინეთ-რა. ამას ეცადეთ, თქვენი ამბავი, თქვენი ამბავი ერთი რამ გვაცოდინოთ, მართალი რამ შეგვატყობინეთ ხელმწიფე წამობრძანების. რა ასე ოხერივით ვყრივართ, რაც გვატყუე: ის გეყოფის, მართალი ამბავი მოგვწერე“ *).

წერილიდგან აშკარაა რამდენად გამოურკვეველსა და უნუგეშო მდგომარეობაში იყო ვახტანგი: „გამოვიდეთ მანდ და ვისთან გამოვიდეთ“, ამბობს მეფე ვახტანგი. თუმცა პეტრე დიდისაგან იცოდნენ, შეერთება შემახასა და ბაქოს შუა უნდა მომხდარიყო, მაგრამ ჯერ ერთი ვახტანგი სრულ უცოდინარობაში იმყოფებოდა და მეორეთ კიდევ ვიდრე შემახას არ დაიპერდა რუსის მხედრობას შეუძლებლად და მეტად სახიფათოდ მიაჩნდა იქითკენ გალაშქრება. როგორც ვიცით შემახაში დაუთბეგი იყო გამაგრებული, რომელიც ოსმალეთმა თავის მფარველობის ქვეშ მიიღო და მასთან გამკლავება, ვიდრე რუსეთის ჯარიც არ მოვიდოდა შეუძლებლად მიაჩნდა რუსეთს. ასეთს გამოურკვეველს მდგომარეობაში იმყოფებოდა ვახტანგი და სრული სამი თვე ამოდენა ჯარებით იყო გაჩერებული და ელოდა რუსეთის განკარგულებას.

ბოლოს როგორც იყო მიახწიეს ვახტანგის კაცებმა დარუბანდში პეტრე დიდამდის. ეს მოხდა 6 ენკენისთვეს, სწორედ იმ დროს, როცა პეტრე დიდს უკვე გადაწყვეტილი ჰქონდა უკანვე დაბრუნება, რისთვისაც ყოველივე განკარგულება იყო გაცემული. უკვე 7 ენკენისთვეს რუსეთის გზას გაუდგა პეტრე დიდი, დასტოვა რა მცირე რაზმი დარუბანდში, იმ იმედით, რომ გაზაფხულზედ ხელახლავ გამოილაშქრებდა სპარსეთისაკენ, ხოლო მეფე ვახტანგს ნუგეშად გამოუგზავნა ლეიტენანტი ტოლსტოი, რომელიც საქართველოში მეფის კარად უნდა დარჩენილიყო, იმპერატორის ახალ განკარგულებამდის.

ამ რიგად გათავდა პეტრე დიდის ლაშქრობა კავკასიაში.

(შემდეგი იქნება)

ზ. ედილი.

*) Плоды, Обзоръ дипломат. сношеніи ст. 76.

**) იხ. ბატონიშვილი ვახუშტი, საქართველოს ცხოვრება, გვ. 125.

**) იხ. სეხნია ჩხეიძის ქართლის ცხოვრება, ძველი გამოცემა გვ. 332.

*) Chistoire d'Aqhovanie, par le cat Esai Nasan-Detal. გვ. 214.

*) Переписка გვ. 155.

ახალი ამბავი

◆ მეფის ნაცალის დიდი მთავრის ნიკოლოზ ნიკოლოზის დაბადების გამო, დღეს 6 გიორგობისთვეს, სამხედრო ტაძარში საქართველოს ექსარხოსი თბილისში მყოფ ეპისკოპოსთა თანამწირველობით გადიხდის სამადლობელ წირვასა და პარაკლისს.

◆ მეფის ნაცვლის საბჭოში. 4 ოქტომბერს მეფის ნაცვლის სამოქალაქო ნაწილის თანაშემწის გოფმეისტერ ნ. ლ. პეტერსონის თავმჯდომარეობით შესდგა კრება მეფის ნაცვლის საბჭოსი. საბჭომ მოისმინა მოხსენება ჭლექთან მებრძოლ კავკასიის საზოგადოების საჭიროებისათვის 16560 მან. გაღების შესახებ საერობო თანხიდან. ეს თანხა საჭიროა აბასთუმანში სანატორიის შენობის დასამთავრებლად. საბჭომ დაადგინა გადასდოს ეს თანხა ამ საზოგადოების განკარგულებაში. ამავე სხდომაზე საბჭომ ქუთაისის გუბერნატორის განკარგულებაში ამავე საერობო თანხიდან გადასდო 2881 მან. 72 კ. ბეტონის ხიდის გაკეთებისათვის მდინარე ფარცმის ღელეზე. დასასრულ განიხილა ათამდე საქმე სხვა და სხვა მოხელეთა სამართალში მიცემის შესახებ.

◆ სასურსათო საკითხთა თათბირზე, რომელიც სასახლეში იქნება მოწვეული მეფის ნაცვლის დიდი მთავრის ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძის თავმჯდომარეობით შაბათს, 10 გიორგობისთვეს მოწვეულნი არიან წარმომადგენელნი თბილისისა და ბაქოს კოოპერატიულ კავშირებისა.

◆ ქალაქის პუშკინის სახელობის ბიბლიოთეკა სამკითხველოს ღონობისთვის განმავლობაში გაუცია წასაკითხად 10226 წიგნი. ბიბლიოთეკაში ამავე დროს, განმავლობაში ყოფილა 6785 კაცი და ქალი.

◆ სამთამადნო გამგეობაში. ენკენისთვის განმავლობაში საჯარო გადასახადი კავკასიის სამთო გამგეობას შემოსვლია: მარილის მადნიდან 6575 მან., ქვანახშირისა—8000 მ. ნავთისა—112.292 მან, გამოსაკვლევ ადგილებიდან—4308 მან., ჯარიმები—17.574 მან. 79 კ., სხვა და სხვა შემოსავალი 155.262 მან. 65 კაპ. წლის თავიდან კი სულ შემოსულა 5.098.940.

◆ ომიანობისაგან დაზარალებულნი. შინაგან საქმეთა სამინისტროში გამართულ ბჭობა-თათბირის მიერ გადადებულ თანხიდან ბათომში ახლად დაარსებულ ქალაქთა კავშირის კომიტეტს გაეგზავნება დაზარალებულ ხალხის დასახმარებლად 100.000 მან. ამავე კომიტეტს ქალაქთა კავშირმა უკვე გაუგზავნა 12.000 მანეთი.

◆ 3 გიორგობისთვეს ხარფუხის კლუბის დარბაზში ქართ. მსახ. ამხანაგობამ სეზონი დაიწყო. წარმოდგენილ იქმნა ივანე გომართლის ვოდევილი „ექიმთან“ და ავქს. ცაგარლის „მათიკო“. დაწვრილებით ხვალ.

◆ წარმომადგენლის არჩევა. მომხმარებელ საზოგადოებათა საორგანიზაციო კომიტეტმა 4 გიორგობისთვეს წარმომადგენლად იმ თათბირზე დასასწრებლად, რომელიც 10 გიორგობისთვეს გაიმართება მეფის ნაცვლის თავმჯდომარეობით, აირჩია მ. ნ. ავდეევი. საორგანიზაციო კომიტეტმა, ამავე ავდეევს დაავალა ლონისძიება იხმაროს, რათა მომხმარებელ საზოგადოებათა კავშირის წესდება დაუყოვნებლივ დამტკიცოს მთავრობამ.

◆ როგორც ხმა დადის საქართველოს ექსარხოსი **პიტირიმი** თავის მოადგილედ საქართველოში სტოვებს გურია-სამეგრელოს **ეპისკოპოსს ლეონიდს.**

◆ დახმარება ხაზინიდან. 3 წლით 1200 მან. დახმარება აღუთქვა ხაზინამ ქართულ და სომხურ სამეურნეო საზოგადოებათ.

◆ მსწრაფად დამხმარე კომიტეტში. დღეს თბილისის გუბერნატორის წინადადებით მოწვეულია თათბირი სასწრაფოდ დამხმარე კომიტეტისა.

◆ ფქვილის საკითხი. თბილისმა 140 ვაგონი ფქვილი შეუკვეთა ჩრდილო კავკასიის ერთ ცნობილ ფირმას. ფირმას ქალაქმა წინასწარ ბელგა (ძეგლი) გამოართვა, რომ ფქვილი თავის დროზე და წესიერად მოაწოდოს.

◆ ფქვილის გაზიდვა. ჩრდილოეთ კავკასიიდან ამ ჟამად რუსეთის საჭიროებისთვის საჩქაროდ ეზიდებიან პურს. პური გააქვთ მომეტებულ ნაწილად პეტროგრად-მოსკოვისკენ.

◆ ორმოცდა ათი წელიწადი შესრულდა, რაც რუსეთში მომხმარებელი კოოპერატიული საზოგადოება დაარსდა. ამ წლის თავის აღსანიშნავად გამოიცა წიგნაკი, სადაც მოყვანილია ცნობები კოოპერაციის მოქმედების შესახებ და მის გასაუმჯობესებელ ზომათა მისაღებად.

◆ ზუბალაშვილის სახელობის საავადმყოფოში წევს, დაჭრილი თფილელი **თ. ძერანაშვილი.**

◆ დაჭრილი და ავადმყოფი ჯარისკაცნი. თბილისის ლაზარეთში იმყოფებიან: ვაჩნაძე გიგო ივანეს ძე, ცირეკიძე მელქო ალექსის ძე, მევდგელაძე გიორგი ილარიონის ძე, ჯუღელი ვასილ სპირიდონის ძე, ტყეშელაშვილი სამსონ სოლომონის ძე, სიხაშვილი გიგო ივანეს ძე.

◆ ტრამვაის გაფიცულ მუშებს დირექციამ გაცდენილ 4 დღის ხელფასი მისცა.

◆ ფქვილი. 4 გიორგობისთვეს ქალაქის გამგეობას 30 ვაგონი ფქვილი მოუვიდა.

◆ ახალი ლაზარეთები. კავკ. ქალაქთა კავშირის ოავმჯდომარემ ა. ი. ხატისოვმა შემდეგი მოხსენება წარუდგინა მთავრობას: თბილისსა ბაქოსა და გუმბრში შესაფერისი სახლები აღარ მოიპოვება ლაზარეთებისთვისაო და საამისოდ ქუთაისი საუკეთესო ადგილიაო. ხატისოვს საჭიროდ მიაჩნია ეს საკითხი დაუყონებლივ გადაწყდეს, რათა წინასწარ სამზადისის შესახებ მოლაპარაკება გამართოს ქუთაისის თვითმართველობასთან.

◆ გადამდები სენი. 5 გიორგობისთვეს იყო: ქუნთრუშიანი 122, სახადიანი 48, საოფლიანი 45, ხუნაგიანი 27, მუცელაიანი 5 და ყვავილიანი 5 კაცი.

◆ ხოლერა. 4 ნოემბერს ლაზარეთში მოიყვანეს 1 ხოლერიანი, გარდაცვალა 1. ლაზარეთში იმყოფებოდა 19 კაცი.

◆ ქალაქ. კავშირი საჭიროდ სცნობს, ბათომში გაიხსნას ახალი ლაზარეთი 70 საწოლით, რომელთაგან 20 საწოლი იქნება გადამდები სენიანებისთვის, ხოლო 5„ საწოლი სხვა ავადმყოფთათვის.

◆ სახალხო კითხვები სოფლად. წერა-კითხვის საზოგადოებასთან არსებულ სახალხო კითხვების მომწყობ სექციის დავალებით, სექციის წევრი ილია ნაკაშიძე წავიდა სოფ. სამთავისში (კასპის სადგურთან 7 ვერსის მანძილი), სახალხო კითხვებისა და საბავშო დილის მოწყობის შესახებ წინასწარ მოსალაპარაკებლად, ადგილობრივმა მღვდელმა გიორგი პარკაძემ ყოველგვარი დახმარება აღუთქვა და სამრევლო სკოლის დარბაზი ახლო მომავალში როგორც ამ სოფელში ისე ჭალაში, საცა 400-მდე კომლი ითვლება, სახალხო კითხვები და საბავშო დილა გაიმართება. შემდეგ ილია ნაკაშიძე იმავე მიზნით იყო მცხეთას, საცა ადგილობრივ სამინისტო სკოლის მოსწავლე ქალებმა თავიანთ მხრივ დახმარება აღუთქვეს, მაგრამ სკოლის დარბაზის დათმობა მათ არ შეუძლიათ თავისის ნებით. ამიტომ წერა-კითხვის საზოგადოების გამგეობამ სთხოვა გორისა და დუშეთის მაზრების სამინისტრო სკოლათა ინსპექტორს, რომ ჩვენს ლექტორებს დაუთმეთ სკოლების დარბაზიო.

◆ ქალაქის სასაკლაოზე. ორი კვირა იქნება, რაც ქალაქის სასაკლაოზე დაიწყეს დახოცვა მსხვილფეხა საქონლისა, რომლის ხორციც ჯარებისათვის უნდათ. დღეში ორასამდე საქონელი იკვლის. ამ საქონლის ჯიგარს, თავ-ფეხს და ნაწლევებს სწვავენ ქუჩაში. მიწადმოქმედების მინისტრის რწმუნებული მოწადინებულია, რომ ეს საკვები საქონელი ვინმემ იჯარით აიღოს განსაზღვრულ ფასში, მაგრამ ჯერ ასეთი არავინ აღმოჩნდა. ამის მიზეზი, შეიძლება, ისიც იყოს, რომ ერთი საქონლის თავ-ფეხს, გულ-ვიძლს და ნაწლევს შვიდ აბაზზე ნაკაკლებ არავის აძლევენ. ამ ნაირად საქონელი, რომელსაც შეუძლიან გაჰკეკეოს დღეში ათასი ადამიანი, ტყუილად იკარგება და ეს იმ დროს, როცა საქონლის ფასი ასე ძვირად ფასობს. ურიგო არ იქნება, ამ გარემოებით ისარგებლებდეს თბილისის რომელიმე კოოპერატივი, რომელიც თითონაც ხეირს ნახავს და ღარიბ ხალხსაც სამსახურს გაუწევს.

◆ დეპუტატი მ. ი. სკობელევი სენატორ პეტერსონთან. ამ დღეებში დე. სკობელევმა ინახულა სენატორი პეტერსონი. დეპუტატი საუბრის დროს შეეხო კავკასიაში **პოლიტიკური კურსის შეცვლის** საკითხს. პეტერსონმა გადაჭრით უპასუხა, ამ მხრივ არავითარი ცვლილება არ მომხდარაო. კავკასიაში ერობის შემოღების შესახებ სენატორმა სთქვა:—დაისმება თუ არა სახელმწიფო სათათბიროში კავკასიაში ერობის შემოღების საკითხი, მეფის ნაცვალი მაშინვე გამოსთქვამს **ერობის შემოღების** სურვილს და თითონვე იკისრებს კანონ პროექტის შემუშავებას, რისთვისაც მასალები უკვე მზადდება. განზრახულია სარაიონო და მთელი მხარის საერთო ერობის შემოღება. საერთო ერობაში იქნებიან, გარდა საზოგადოების მიერ არჩეულ წარმომადგენლებისა, აგრეთვე ადმინისტრაციის მიერ დანიშნულებიც. არჩევნებითი წესით შემდგარი ერობა ვერ გაუძღვება ყველა საერობო სამეურნეო საქმეებს კავკასიაში. რომელიმე **უმაღლეს სასწავლებლის კავკასიაში გადმოტანას.** შეუძლებელია სამხედრო მოსაზრებით, რაც შეეხება **თბილისის პოლიტეხნიკუმს,** მეფის ნაცვლის წარმომადგენელს პეტროგრადში უკვე გაეგზავნა საჭირო მასალები, რომ სესიის განახლებისათანავე შეიტანოს სათათბიროში პროექტი თბილისის პოლიტეხნიკუმის შტატის შესახებო. დეპუტატმა იშუამდგომლა სენატორ პეტერსონის წინაშე მეორე სახელმწიფო სათათბიროს წევრის **ჭოლა ლომთათიძის** კავკასიაში გადმოყვანის შესახებ. პეტერსონმა უპასუხა: თუმცა სამხედრო მთავრობის მხრით დაბრკოლებები გვეღობება მაგრამ მაინც არის იმედი თქვენი შუამდგომლობის დაკმაყოფილებისაო. როგორც ვიცით ლომთათიძე ამ ჟამათ მძიმე ავად არის ჭლექით და იგი სარატოვის ღარიბთა თავშესაფარში იმყოფება. **(აზ.)**

საზოგადოებანი და კრებები

ქართულ კულტურის მოყვარულთა საზოგადოებას ბ-ნ თ. ურდანიასაგან

უკვე მიუვიდა მისი ლექციების შემდეგი თემები: 1) ქრისტიანობა საქართველოში პირველ სამ საუკუნოებში რელიგიურის ნაშთებით; 2) აჰმადის შემოსევა საქართველოში 701—717 წლ.; 3) ჭიჭუმის შემოსევა და არჩილ მეფის წამება; 4) ბაგრატიონთ დინასტიის დამკვიდრება საქართველოს ტახტზე; 5) ალბანეთის საეკლესიო წყობილების დამხობა და ქართველნი მოწამენი VIII საუკუნეში; 6) სომხეთის ეკლესიის სრულიად განშორება ქართულ ეკლესიიდან; 7) თამარ მეფის წმინდანობა; 8 ერთი ნიმუში „ხმალზე გასვლისა“ (ძველებური სისხლის სამართალი); 9) აღიასტანელ მეფეების დამხობა და ქართლის მეფეების გამარჯვება იმერეთში; 10) გიორგი ბრწყინვალისაგან დაწესებული წესი მეფობისა მთელს საქართველოში; 11) როდის მოხდა სრული გაყოფა საქართველოში სამ სამეფოდ; 12) რას წარმოგვიდგენს „ვეფხვს ტყაოსანი“; 13) ქართულ ეკლესიის პირანდროინდელი თავისებურობა და უაღრესი ისტორიული ღირებულებანი; 14) განათლება საქართველოში 1—18 საუკ.; 15) საზოგადებრივი კლასები საქართველოში და განსაკუთრებით გლეხების მდგომარეობა მეთვრამეტე საუკუნეში, „კრეპოსტნიკობის“ შემოღება მეცხრამეტე საუკ.; 16) დაფასება ქართული საისტორიო წყაროებისა და 17) გარჩევა რუსულიდან მეფის მატიანისა და სხვა და სხ.

საქართველოს ექსარხოსი—პიტირიმი

„საქართველოს ექსარხოსს პიტირიმს ქართველი ინტელიგენციის ერთი ჯგუფი მიართმევს ოქროს პანაგიას ქართული ზედწარწერით“,—ამას ვკითხულობთ გუშინდელ ჩვენ გაზეთის „ახალ ამბებში“. რახანც ეს ასეა, რახანც თვით ინტელიგენციის ერთ ჯგუფსაც კი განუზრახავს ყოვლად სამღვდელო ძვირფასი სახსოვრით გაისტუმროს! ცხადია, საზოგადო სიყვარული მისდამი ფართო და მასიური ყოფილა. საგულისხმიეროა ეს ამბავი, მაგრამ რამდენადაც საგულისხმიეროა იგი, იმდენადვე საინტერესოა ვიცოდეთ, სახელდობრ რითი მოიგო მან ქართველი ერის გული, რომ ასე ავფეთქდით, ვეღარ დავფარეთ ჩვენებური სამხრეთ-აღმოსავლეთური ტემპერამენტი და გატირებას მოვყეთ, თითქოს წინასწარვე გული გვიკარნახებდეს, რომ ჩვენს ეკლესიას ასე ადვილად აღარ დაუბრუნდება ეს სათნო ყოვლად სამღვდელო და მისი მოადგილე კი, ვინ იცის, როდის გამოჩნდება მისებრ სათნო და ქართველ ეკლესიის გულითადი ჭირისუფალი. მაგრამ მაინც საგულისხმოა ვიცოდეთ, რითი დაიმსახურა ყოვლად სამღვდელომ ქართველი ერის **საყოველთაო** სიყვარული?

საქმე ის არის, რომ ჩვენს გაწამებულს ეკლესიას ყოვლად სამღვდელომ პირველი ჩამობრძანებითვე იმედების აიაზმა ასხურა. პირველი სიტყვა მისი აღთქმათა მრავალფეროვანი თაიგული გაიშალა და არა დევნით,

მარტო ის ფაქტი, რომ განსაკუთრებულ მიზნით დაიწყო ქართული ენის სწავლა, თუნდა ვსთქვათ, უბრალო ასამაღლებელთა გაზეპირება, რათა ოდნავად მაინც გაეფანტა ჩვენი სიონის მჭმუნვარება. ბევრს რამეს ღაღადებდა. ახლა გავიხსენოთ ჩვენებურ დიდ გვამთა დიდებული დასაფლავების პროცესია და მის აპოთეოზად ყოვლად სამღვდელოს ჭირისუფლობა, მისი მგრძნობიარე სიტყვები და მაშინ ადვილად მიეხვდებით, თუ რატომ შეუყვარდა ქართველ საზოგადოებას იგი, ეს იმ საზოგადოებას, რომელსაც ოდნავი კეთილი სიტყვა ააფრთოვანებს ხოლმე და მცირედ ფეხის წამოკვრაზე კი—ერთს ვაი უშველებელს ჰმართავს.

ჩვენთვისგაცილებით საგულისხმიეროა ვიცოდეთ, რა გაკეთდა **რეალურად** ჩვენი ეკლესიის მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად? რა **ზომები იქნა მიღებული,** რომ ფაქტიურად ივერიას ოდნავ თავისუფლად ამოესუნთქა?

თუ ასე შეეხედავთ საკითხს, დავინახავთ, რომ ყოვლად სამღვდელო პიტირიმის ხელშიც ჩვენი ეკლესია კვლავ

ჩვენ აქ აღარ ვეძიებთ საკითხს, თუ მათი მეუფება რატომ ვერას გახდა ავტოკეფალიის საკითხის გარდაწყვეტაში, თუ ასეთი როდისმე მაინც აღძრა. აქ შესაძლებელია თვით ქართველ ერს და მით უმეტეს ჩვენს სამღვდელოებასაც უნდა ბრალი მიუძღვოდეს.

მაგრამ დავანებოთ თავი ყველა ამას, ნუ შევალთ იმ საკითხთა განხილვაში, რომელთაც შესაძლებელია, მრავალი საპატიო მიზეზი აქვს რომ გარდაუწყვეტელი დარჩა. მაგრამ ის, რის გაკეთებაც შეეძლო მღვდელმთავარს და წასვლის წინ მაინც გაუკეთებელი რჩება, ის ჩვენს აღტაცებას ფრთებს აკვეცს და მის მნიშვნელობას ჩვენი ეკლესიის საკითხში ანელებს, ფერს უკარგავს.

ყოვლად სამღვდელოს საქმიანობა უმთავრესად ქართულად ასამაღლებელის წარმოთქმაში გამოიხატა და ჩვენს „ინტელიგენციის ერთ ჯგუფთან“ დაახლოვებაში. რა თქმა უნდა, ყოველ წრესთან დაახლოვება ძვირფასი და აუცილებელი რამ არის, მაგრამ ჩვენი სურვილი იყო ყოვლად სამღვდელო უწინარეს ყოვლისა დაახლოვებოდა თვით ჩვენს სამღვდელოებას. და მართლაც დღიდან ჩამობრძანებისა მან არც ერთხელ არ მოახდინა სამღვდელოების საზოგადო ყრილობა, რათა პირისპირ ენახა და გამოეკვლია თვის სამწყსოს ჭირი და ლხინი, მისი ღირსება ნაკლულევანება, რათა მომავალი მისი ზრუნვა მიზანშეწონილი ყოფილიყო და სასარგებლო.

მართალია, იყო ამისი მსგავსი რაღაცა, უკედ რომ ვსთქვათ, განზრახვა სამღვდელოების შეკრებისა, მაგრამ ეს სურვილი თვით ექსარხოსის კანცელარიისა და ანჩისხატის გალავანს იქით აღარ გასცილებია. თვით ამ ჟამათაც კი, როდესაც შორს სამოგზაურო საბჭოს მოჰკიდა ხელი და ვინ იცის, სულაც აღარ მოუხდეს საყვარელს სამწყსოში დაბრუნება. იგი ისე ესალმება თავის ეკლესიას, რომ სამწყსოსთან გამოუთხოვარი რჩება, სამწყსო მისი ფაქტიურად მისთვის უცხო რჩება, როგორც სამწყსოსთვის იგი. ყოვლად სამღმდელოს აქ ჩამობრძანებისას ალავერდის კათედრა გაუქმებული დახვდა. ამავე დროს იხილა, რომ ჩვენი ეკლესიის საუკეთესო მწყემსნი უდანაშაულოდ გაგზავნილი იქმნენ მხოლოდ იმიტომ, რომ უბრალო ავტონომიური მოქმედება მოისურვეს. ვფიქრობდით მათი მეუფება ყოველ ღონეს იხმარდა და ჩვენს დაკარგულ და ტანჯულ მწყემსთ ისევ სამწყსოში დააბრუნებინებდა, ამასთანავე ითხოვდა სადაც ჯერ არს ჩვენს მწყემს მთავართ მისცემოდათ ცოტაოდენი უფლება დამოუკიდებლივ განაგონ მინდობილი ეპარქია. მაგრამ ჩვენ ვხედავთ, რომ არა თუ ამისა მსგავსი არა გაუკეთებულა რა, არამედ სურვილის მხრითაც უბრალო ნაბიჯი არ გადადგმულა.

(დასასრული იქნება).

ქართულ საკველმოქმედო საზოგადოებაში

გამგეობამ გადასწყვიტა, მოაწყოს ყულაბებით ფულის შეგროვება. გამგეობას აზრად აქვს, ეს საქმე მიანდოს ქართველ ქალთა დაწესებულებებს.

გამგეობამ დაადგინა, ომიანობისაგან დაზარალებულთა აღმნიშვნელი პუნქტები გახსნას დასავლეთ საქართველოში. ეს საქმე დავალებული აქვს ბ-ნთ საყვარელიძეს და ქავთარაძეს. გამგეობის მიერ მიღებული ცნობებით, კელმეჩურს (სილნაღის მაზრა) სჭირდება სათესლედ 430 ფუთი ხორბალი და 2.000 ფუთი საკვებად. გამგეობამ შეუთვალა ხორბლისათვის მიმართოს კახეთის კოოპერატივთა კავშირს.

საზოგადოებას მოუვიდა 4 გიორგობისთვეს ჩრდილო კავკასიიდან 20 ვაგონი სიმინდი, რომელიც იმ დღესვე გაიგზავნა აბაშაში და სენაკში. ფუთი სიმინდი 1 მანეთზე მეტად არ გაიყიდება.

ეგზარხოსის წასვლის გამო

გუშინ, 5 ნოემბერს, ქართველ თავად-აზნაურობამ კნ. მარიამ დავითის ასულის ჭავჭავაძის ბინაზე ჩაიზე მოიწვია საქართველოს ეგზარხოსი პიტირიმე. მიწვეულნი იყვნენ აგრეთვე ქართველი მღვდელთმთავრები—გურიელი სამეგრელოსი ლეონიდი, იმერეთისა გიორგი და გორისა ანტონი.

დღეს, საღამოს 5 საათზე, ქაშვეთის ტაძარში გარდახდილ იქნება პარაკლისი, რომელსაც დაესწრებიან: თითონ ეგზარხოსი პიტირიმი, ქართველი ეპისკოპოსები გიორგი, ლეონიდე და ანტონი და ეგზარხოსის ყველა პატივისმცემელნი. პარაკლისის შემდეგ ქართველ ინტელიგენციის ერთი ჯგუფი მიართმევს ეგზარხოსს ძვირფას პანაგიას ზეწარწერით: „საქართველოს ეკლესიის მწყემს მთავარს“.

გუშინ, ნაშუადღევის 1 საათზე, ეგზარხოსი პიტირიმი წარუდგა მეფის ნაცვალს.

ყაჩაღებთან შეტაკება თელავში

23 ოქტომბერს შეღამებისას, ქ. თელავს ესტუმრნენ 6 შეიარაღებული ბოროტგამზრახველნი, მათ მეთაურობდათ ცნობილი ყაჩაღი რინქიაშვილი. ორი ყაჩაღთაგანი იმავე საღამოს ზემო ბაზრის ქუჩაზე გამოჩნდა, მათ თვალი მოჰკრეს ქუჩად მიმავალ პოლიციელს კოზაშვილს და სტრაჟნიკს, ყაჩაღნი მყისვე ბნელ კუთხეში მიიმალნენ და ხსენებულ დარაჯთ სროლა დაუწყეს, პოლიციელმა და „სტრაჟნიკმა“ თავის მხრივ სროლითვე უპასუხა. სროლის დროს მოკლულ იქმნა ყაჩაღი ვ. ფაფიაშვილი, დაიჭრა დურგალი გ. ვასიკაშვილი, მხოლოდ მეორე ყაჩაღი საჩქაროდ მიიმალა. დანარჩენმა 4 ყაჩაღმა ორი ყასაბი გაძარცვა და ჯვარ-პატიოსან წყალისკენ გაემართა, ამ დროს მათ თავს წამოადგა პოლიციელთა რაზმი, გაჩაღდა საშინელი სროლა. რადგან ყაჩაღნი მეტად მიუვალ ქვიან ადგილას იყვნენ ჩამსხდარნი, ამიტომ მათ პოლიციელნი ვერას აკლებდნენ. კარგა ხნის სროლის შემდეგ ყაჩაღები სოფ. კურდღელაურისკენ გაემართნენ. სროლის ადგილის დათვალიერების დროს იპოვეს გვამი ყაჩაღ რინქიაშვილისა და ვინმე ტერსარქისიანისა. მოკლულ ყაჩაღს თან აღმოაჩნდა 213 მან. ფული, რომელიც იმავე დღეს წაერთმიათ თელაველ ყასბებისთვის, აგრედვე ჰქონდა ბერდანის სისტემის თოფი მრავალი პატრონით. ყაჩაღებთან შეტაკებამ და თოფის ხმამ თელავის მცხოვრებთ შიშის ზარი დასცა. გაქცეულ ყაჩაღთა კვალს ჯერ ვერ მიაგნეს.

მოხსენება უწმ. სინოდს

ამერ-იმერის სასინოდო კანტორამ უკვე წარუდგინა უწმ. სინოდს ვრცელი მოხსენება, რათა განთავისუფლებულ იყოს საქართველოს საეკკლესიო ხაზინა სასულიერო სემენარიისა და სასწავლებლების ხარჯებისაგან და ამ სასწავლებელთა შენახვა იკისროს თვით სახელმწიფო ხაზინამ, როგორც ეს მიღებულია დანარჩენ რუსეთში.

ვინაიდან მოხსენების სულის ჩამდგმელი აწ გაწვეული სინოდის ზამთრის სხდომებზე—საქართველოს ექსარხოსი პიტირიმია და თვით მოხსენებაშიაც მრავალი საგულისხმიერო ცნობებია გაბნეული, მოგვყავს ეს მოხსენება უცვლელად და მთლიანად.

„სასრლიერო უწყებას თანახმად 13 ნოემბრის 1869 წლის უმაღლესის ბრძანებისა, დაენიშნა სამუდამოდ ხაზინიდან, უკლებლივ 76000 მანეთი, იმ საეკკლესიო ქონებათა შემოსავლის ასანაზღაურებლად რომელიც ხაზინის ხელში გადავიდა და რომელთა შემოსავალიც მაშინდელ დროის კვალობაზე ამ თანხას უდრიდა (მუხლი მე-5-ე მათ იმპერატორობით უმაღლესობის ხელმწიფე იმპერატორ ალექსანდრე მე-2-ის უქაზისა) სახელმწიფო სენატის სახელზე ბოძებული.

შემდეგ ამისა, თანახმად სახელმწიფო საბჭოს აზრისა, რომელიც დამტკიცებულ იყო 6 დეკემბერს 1899 წელს, სახელმწიფო ხაზინიდან საქართველს ეპარქიის საჭიროებათა დასაკმაყოფილებლად დაწყებული 1900 წლისა, ეძლეოდა 24874 მან. ყოველ წლიურად 1 იანკრიდან 19009 წლისა ზედ მეტ დახმარების სახით.

ნამდვილად კი თანხიდან ბოლო დროის განმავლობაში სინოდის ხარჯთ აღრიცხვით 60000 მანეთი იხარჯება საქართველოს საეპარქიო სასულიერო სასწავლებლებზე, კერძოთ სასულიერო სემინარიაზე 35650 მანეთი და სასულიერო სასწავლებლებზე: ტფილისისა 8900 მან., თელავისა 7,725 მან. და გორისაზე 7725 მან. ამის გამო ამერ-იმერის სასინოდო კანტორა, რომელიც მხოლოდ საქართველოს საეკკლესიო ხაზინით სულდგმულობს, ამნაირად გაბეგრილი ზემოაღნიშნულ თანხით (60000 მანეთით) და სხვა და სხვა ყოველ წლიური ხარჯებით მეტად უხერხულ და აუტანელ მდგომარეობაში ჩავარდა.

თავის ამნაირ კრიტიკულ მდგომარეობაზე სასინოდო კანტორას არა ერთხელ მოუხსენებია უწმ. სინოდისათვის, რომელმაც 1914 წლიდან თვის ხარჯთ-აღრიცხვას მოუმატა 4970 მანეთი, მაგრამ ამნაირი დახმარება ძლიერ მცირედია და სასინოდო კანტორის მატერიალურ მდგომარეობას სათანადოდ ვერ აუმჯობესებს, თუ მივიღებთ მხედველობაში ადგილობრივ საეკლესიო ხაზინის ნამდვილ ხარჯებს, რომელიც მოვალეა გასწიოს.

ხაზინაში გადასული საქართველოს საეკლესიო უძრავი მამულები, რუსეთის საეკლესიო უძრავ მამულებიდან განსხვავებით აკმაყოფილებდა არა მარტო მონასტრებისა და ტაძრების მოთხოვნილებათ, როგორც კერძო მათი საკუთრებას, ვიდრე ხაზინაში გადავიდოდა, არამედ შეადგენდა საზოგადო კუთვნილებას საქართველოს ეკლესიისას, რომელიც კანტორის გამგეობის ქვეშ იმყოფებოდა. კანტორა კი ამ მამულების შემოსავალს ანდომებდა არა მარტო იმ დაწესებულებათ, რომელთაც ეს მამულები ეკუთვნოდენ, არამედ მთელ საეკლესიო გამგებლობას და საზოგადოდ მთელ ეპარქიის საჭიროებათ. ამნაირ პირობებში, საეკლესიო მამულებიდან აღებულ ადგილობრივ თანხების ხმარებისა, სასინოდო კანტორას თბილისის სასულიერო სემინარიაზე დღიდან არსებობისა ამ სასწავლებლის დაუხარჯავს ორ მილიონ მანეთზე მეტი. ეს გარემოება კი ნებას აძლევს სასინოდო კანტორას მიმართოს დახმარებით სახელმწიფო ხაზინას და მოითხოვოს შემწეობა იმ დროს, როცა კანტორის რესურსები ვეღარ იტანენ სიმძიმეს მასზე დაწოლილ ვალებისას, იმის გამო, რომ მთელი ის დახმარებითი თანხა, რომელსაც სასულიერო უწყება იძლევა ხაზინაში გადასულ მამულების მაგივრად, იხარჯება სასინოდო კანტორაზე და ექსარხოსის კანცელარიაზე კერძოდ, ხოლო უმთავრესად კი საქართველოს ეპარქიის სასულიერო სასწავლებლების შენახვაზე. ნათქვამის სამართლიანობა უმაღლეს მთავრობის წინაშე არა ერთხელ დაუმოწმებიათ, როგორც ყოფილ მეფის ნაცვალს დიდ მთავარ მიხეილ ნიკოლოზის ძეს, რომლის ცალკე წარდგენილობით თავის დროზე ეთხოვებოდა მთავრობას შესაფერი თანხა გასაუმჯობესებლად, სხვათა შორის, სასინოდო კანტორისა და ექსარხოსის კანცელარიის მდგომარეობის გაუმჯობესებაზე, აგრეთვე ყოფილ მთავარმართებელს თ-დ გოლიცინს, რომელიც თვისს წერილში, ფინანსთა მინისტრის სახელზე (29 აპრილს 1899 წ. № 186) ასეთ გაბეგვრას საქართველოს საეკლესიო ხაზინისას ამგვარ ხარჯებით სცნობდა არა თუ შეუწყნარებლად და უსამართლოდ, არამედ აუტანელად მის ხარჯებისათვის.

დასასრულ ამ მოხსენებისა სასინოდო კანტორა თანახმად თვისი დადგენილებისა სთხოვს უწმ. სინოდს გაანთავისუფლოს საქართველოს საეკლესიო ხაზინა იმ ხარჯებისაგან, რომელსაც იგი ეწევა დასახელებულ სემინარიაზე და სასულიერო სასწავლებლებზე და ეს ხარჯები, მაგალითებრ რუსეთის სასულიერო სასწავლებლებისა, მიიღოს სახელმწიფო ხაზინამ. კანტორა ამასთან ერთად დასძენს, რომ მაშინ სასინოდო კანტორას მიეცემა სახსარი თავისავე თავისუფალ თანხით დაჰფაროს შემდგარი დეფიციტები და თან დაკმაყოფილოს სხვა და სხვა გვარი თვისი ახალ-ახალი საჭიროებანი, რომელნიც ყოველ წლივ იჩენს ხოლმე თავს და მუდამ იძულებულია შეაწუხოს ხოლმე უწმ. სინოდი ამ საჭიროებათა დასაკმაყოფილებლად.

სერბეთ-ბულგარეთის ბრძოლის პირი 31 ღვინობისთვეს.

სათათბიროს გარშემო

ტესლენკოს აზრი. ჩემის აზრით სათათბიროს მუშაობა დღეს მეტისმეტად საჭიროა. დღეს ხალხი სულიერად ძალიან დაჩაგრული და გულგატეხილია, რადგანაც მთავრობასა და საზოგადოებას შორის ხიდი ჩატყდა. ჩვენ ისე დავაგვიანეთ ათასგვარი აუცილებელი რეფორმა, რომ მეტი დაყოვნება აღარ შეიძლება. ჩემის აზრით რეფორმების განხორციელებას ომი სრულებითაც ხელს არ უშლის. ბევრი ისტორიული მაგალითი ვიცით, როდესაც, გულგატეხილი ხალხი რეფორმების წყალობით წელში ამართულა. ეხლა კი, როდესაც საშუალება გვეძლევა თვალსაჩინო რამ რეფორმები განვახორციელო, ერთი წუთითაც არ უნდა შევაფერხოთ ეს საქმე. (რ. უ.)

მ. ვ. ჩელნოკოვის აზრი. წელს, ჩემის აზრით, ხარჯთ-აღრიცხვაზე დიდხანს გაჩერება არ დაგვჭირდება. სათათბირო მხოლოდ მოივარაუდებს, თუ სულ მცირე, რამდენის დახარჯვა შეიძლება და მომეტებული რა შემოსავალი ექმნება სახელმწიფოს. ეს საქმე კი სათათბიროს კომისიებმა უკვე დაიმუშავეს, სათათბირო მხოლოდ დაადასტურებს მას. ცხოვრებამ ათასი დაუყოვნებლივ დასაკმაყოფილებელი საკითხი წამოაყენა, სურსათისა, ტრანსპორტისა და სხვა, რომელთა მოწესრიგების დაგვიანებაც შეუძლებელია. სათათბიროც, ალბად ამ საკითხებს მოჰკიდებს ხელს. (რ. ვ.)

მ. ა. კარაულოვის აზრი. ამ სესიიდან ბევრს არას გამოველი, რადგანაც სათათბიროს შემადგენლობამ, მეეჭვება რაიმე გაბედული ნაბიჯი გადადგას.

ი. ნ. ეფრემოვის აზრი. სათათბიროს მოწვევა აუცილებელია. მისი მუშაობა არ უნდა შესწყდეს. სათათბირო ერთად ერთი დაწესებულებაა, რომელიც მთავრობისა და ქვეყნის მაჯისცემას კბილს უსინჯავს. სათათბიროს მუშაობა შესაძლებლად გაჰხდის, ჯარის ზურგის გასამაგრებლად ქვეყნის ამოძრავებას და უტყუარად უზრუნველ ჰყოფს საბოლოო გამარჯვებას.

ა. მ. ალექსანდროვის აზრი. სათათბიროში ხარჯთ-აღრიცხვის გარდა ქვეყნის შინაურ საქმეებზედაც აღიძერება საკითხები.

ე. პ. კოვალსკი. ამ სესიიდან ბევრს რასმე მოველით. ხარჯთ-აღრიცხვის განხილვის დროს სასტიკ ქარცეცხლში უნდა გავატაროთ მთავრობის მოქმედება. ამის გარდა სათათბირომ მთავრობას სახელმძღვანელო დებულებანიც უნდა მისცეს. პროგრესიული ბლოკი თავისს მოქმედებას ხალისიანად განაახლებს.

ფ. ი. როდიჩევის აზრი. სათათბიროს მტრებს მისი მოწვევა არა ნებავთ. სათათბიროს მტრებს უნდათ, რაც შეიძლება ცოტა იმუშაოს. მაგრამ სათათბირო მაინც გაიკეთებს თავის საქმეს და მისი ხელის შეშლა მეტის მეტად ძნელია.

რუსეთი

სიძვირე. მოსკოვში ნავთი ბითურად იყიდებოდა ფუთი 1 მ. 15 კ.—1 მ. 20 კ. ქვანახშირი ფუთი 72 კ. კოკსი 55 კა-დე, ანტრაციტი 59 კ. ტორფი 28 კ.

გროშები. ხაზინამ 76 მილიონის გროშიანები (ნახ. კაპ.) გამოუშვა, სულ 380 ათას მანათისა.

მუშა-სტუდენტები. მოსკოვის ქარხნებში, სადაც სამხედრო მასალას ამზადებენ დიდძალი სტუდენტობა მუშაობს. ამას წინად ანკეტა მოახდინეს მათ შორის. 6 ქარხნიდან 72 სტუდენტის პასუხი მიიღეს. როგორც სჩანს სტუდენტობა სავსებით ემორჩილება საქარხნო წესებს. მხოლოდ ხშირად უმიზეზოდ ხელს იღებენ მუშაობაზე.

გაკოტრება. მექარხნეთა საზოგადოების ცნობებით ღვინობისთვეში 27 მწარმოებელი გაკოტრებულა 523,000 მანეთით მხოლოდ სამხეის რაიონში. საერთო რაოდენობა გაკოტრებულთა თანხისა 1,200,000 მანათს უდრის.

ბამბის მოსავალი. ა. კ. ვიტის ცნობებით, წელს კავკასიასა და შუა აზიაში ბამბის მოსავალი ძალიან კარგი ყოფილა, რომელიც, თურმე, დაახლოვებით 28 ნახევარ მილიონ ფუთს უდრის.

ახალი გადასახადი ჩითეულზე. ვაჭრობა-მრეწველობის მინისტრმა გადასწყვიტა ჩითეულობის მექარხნეთა საზოგადოებას წინადადება მისცეს განიხილონ მის მიერ შედგენილი გეგმა ჩითეულობაზე ახალი გადასახადის დადებისა.

სალიტერატურო საქმე. მოსკოვის სასამართლომ გაარჩია საქმე „რუსკ. სლ.“ რედაქტორის მ. ა. უსპენსკისა და ვ. მ. დოროშევიჩისა, რომელნიც ხარკოვის ვიცე-გუბერნატორმა ა. ნ. კოროშენ-მასალსკიმ სამართალში მისცა მთავრობის მოქმედების თაობაზე განზრახ ყალბი ხმების გავრცელებისათვის. უსპენსკი და დოროშევიჩი სასამართლომ ათ-ათი თუმნით დააჯარიმა.

მოსწავლეთა და სტუდენტთა საუურადღებოდ

შინაგან საქმეთა მინისტრმა შემდეგი შინაარსის ცირკულიარები დაგზავნა:

როგორც შინაგან სამინისტროს ატყობინებენ ზოგიერთი ახალგაზრდა ერთ-ერთ უმაღლეს სასწავლებელში სწავლა დასრულებული შემდეგ მეორეში გადადის, რათა ამით ომში გაწვევა თავიდან აიცილოს. კანონის ძალით ომში გაწვეულ იქმნებიან, რომელთაც საშუალო სასწავლებელში 24 წელი შეუსრულდათ, ხოლო 27 წელი უმაღლეს სასწავლებელში.

უმაღლეს სასწავლებელში ახლად შესულთ 24 წლიანებს შეღავათი ეძლევათ ვიდრე 28 წლის შესრულდებიან, ხოლო ის მოსწავლენი რომელნიც უნივერსიტეტიდან თუ საშუალო სასწავლებლიდან გამოსულან, ჯარში უნდა იქმნენ გაწვეულნი უკეთუ მათ მობილიზაციამ არ უსწრო და მობილიზაციამდე რომელსამე უმაღლესსა თუ საშუალო სასწავლებელში შევიდნენ. ხოლო მათ, რომელთაც გაათავეს საშუალო სასწავლებელი და სხვა საშუალო სასწავლებელში შევიდნენ, ან გაათავეს უმაღლესი და სხვა უმაღლესში შევიდნენ, არავითარ შემთხვევაში შეღავათი არ ეძლევათ.

ომის დაწყებისას

როგორც პოლონური გაზეთი იტყობინება, ომის დაწყებისათანავე პოლონეთში შესდგა პოლონელთა საიდუმლო ორგანიზაცია, რომლის მიზანიც „პოლონეთის დამოუკიდებლობა“ ყოფილა. ეს ორგანიზაცია მოწყობილი ყოფილა ავსტრო-გალიციის ეროვნულის და მთავარ საიდუმლო კომიტეტის მიერ, რომელსაც სახელად უწოდეს „დამოუკიდებლობის ორგანიზაციათა კავშირი“.

თუმცა ამ კავშირში წევრნი თანამოაზრენი იყვნენ, მაგრამ შემდეგ მაინც განხეთქილება მოხდა და გამოყოფილთ დაარსეს „პოლონეთის ეროვნული ორგანიზაცია“. უფრო შემდეგ კიდევ დაარსდა სხვა და სხვა ნაციონალური ჯგუფი, რომელნიც შეუთანხმდნენ „ეროვნულ ნიადაგზე მომუშავეთ“ და თავიანთ თავს „ბლოკის“ სახელი უწოდეს. ამ რიგად ომის დაწყებისათანავე პოლონეთში არსებობდა ორი საიდუმლო ეროვნული ორგანიზაცია „უკიდურესებისა“ და „ზომიერებისა“. შესათანხმებლად სწარმოებდა მათ შორის მოლაპარაკება, მაგრამ არ მოხერხდა. პოლონური გაზეთი აღნიშნავს, მიუხედავად სერიოზულ მდგომარეობისა, სხვა და სხვა მიმართულების მეთაურებმა მაინც ვერ შესძლეს ერთის ბაირაღის ქვეშ შემოეკრიფნათ ყველა თანამგრძნობნი, რომელნიც კი უარყოფით უცქეროდნენ იმ ჟამად პოლონეთში წარმოებულ პოლიტიკასაო.

ნარჩენება

მომავალ ჟურნალში მტერთან შეტაკების დროს ხიბანტრ-გამოჩენისთვის უნტერ-ოფიცერს **ა. ქუთარაის** უბოძეს პრაპორშჩიკობა და წმ. ანას მეორე ხარისხის ჯვარი.

გერმანეთის საზღვარზე თავგანწირულ ვაჟკაცობისთვის პრაპორშჩიკს **ს. ხარაიძეს** უბოძეს წმ. ანას მესამე ხარისხის ჯვარი.

წმ. ვლადიმერის მე-4 ხარისხის ჯვრით და ხმალ-ბანტით დააჯილდოვეს პრაპორშჩიკი **ხახუტაშვილი.**

წმ. ანას მეორე ხარისხის ჯვრით და ხმლით **ათაძე.**

პრაპორშჩიკ **იზოთაშვილს** მიეცა წმ. ანას მეორე ხარისხის ჯვარი, მხოლოდ პრაპორშჩიკს **ჯონაშვილს** ანას მესამე ხარისხისა.

პროვინციის ქრონიკა

ქუთაისი.

ქუთაისის გუბერნატორის წინაშე შუამდგომლობენ ბ-ნნი გრ. ლაღიძე და ვ. ჭილაძე, რათა მათ ნება დართონ ქ. ქუთაისში მეორე სამომხმარებელო კოოპერატულ საზოგადოების გახსნა.

— ქუთაისის თეატრში 5 გიორგობისთვეს „ქართული დრამის ამხანაგობის მიერ წარმოდგენილი იქნება ტრ. რამიშვილის სამ მოქმედებიანი პიესა სალომეს ოჯახი“, წარმოდგენის დასაწყისში რეჟისორი ბ-ნი შალვა დადიანი წარმოსთქვამს სიტყვას.

ქუთაისის ქალაქის გამგეობა თბილისში მომავალ ქალაქების წარმომადგენელთა ყრილობაზე თავის რწმუნებულად ჰგზავნის ს. ნ. ლორთქიფანიძეს და ექიმს დავ. ნაზაროვს.

გორი.

წარსულ თვის ოცდა ცხრაში მოხდა საქველმოქმედო საზ. გორის განყოფილების კრება. ყრილობამ დაადგინა, სამოქმედო კავშირში მოიწვიოს ქართლის სხვა და სხვა სოფლების წარმომადგენელნიც.

— სანოვაგის საკითხი. ეკატერინოდარიდან გორის საქ. საზოგადოებას დეპეშით აცნობეს, რომ ხორბლის გამოგზავნა 4 გიორგობისთვემდე არ მოხერხდებაო.

— გორში განცხადებები გამოაკრეს, 1907—8—9 წ წ. წითელ ბილეთიანების ჯარში გასაწვევად.

მეჯვრისხევი.

წრეულს აქ ძლიერ ცუდი მოსავალი იყო. ხალხს პურის მოსავალთან ერთად ხილის მოსავალმაც უმტყუნა, რომელიც მეჯვრისხეველებს ყოველ წლივ თვალსაჩინო შემოსავალს აძლევდა.

1 გიორგობისთვეს აქ ჩამოვიდა გორის „მანდილოსანთა“ საზოგადოების თავმჯდომარე ქ-ნი ანასტასია ხოშტარიასი; ქ-ნი ხოშტარია ჩამოსულია აქ გორის „მანდილოსანთა“ საზოგადოების სახელობის სახელოსნო სკოლის გასახსნელად.

ს. ნორიხი (სამეგრელო).

მეორედ დათესილი ყანები აქაურებს ადიდებულმა მდინარე ტეხურმა წაუღეკა. წელს ხალხს შიმშილობა არ ასცდება. სოფელში დიდის სისწრაფით იკიდებს ფეხს წვრილი ქურდობა და ძარცვა-გლეჯა.

ს. შრომა (კახეთი).

აქაური ქ. შ. წ.-კ. ს. სკოლის მასწავლებელი ქ-ნი ე. ახმეტელაშვილი ს. ნუკრიანის სკოლის მასწავლებლად გადიყვანეს. ხსენებულ სკოლაში 95 ბავშვი სწავლობს, რომელნიც ძლიერ შეეჩვივნენ ქ-ნ ე. ახმეტელაშვილს.

ბაქო.

ბაქოს რკინის გზის სადგურის უფროსი აცხადებს, რომ იგი სწყვეტს რკინის გზებით სხვა და სხვა საქონლების გადასატან გადმოსატანად მიღებას, სანამ უმაღლეს მთავრობიდან ახალი განსაკუთრებული განკარგულება არ მოვაო.

სად. ბათაისკი (ვლ. კავკ. რკ. გ.)

თავის კაბინეთში მუშაობის დროს მოჰკლეს ინჟენერ-ტეხნოლოგი გ. კარმინი.

ყამა-დარსინა.

ყაჩაღთა ბრბო თავს დაესხა მდიდარ ათაში აბდულა-ოღლის, დასჭრეს იგი და წაართვეს 30,000 მანეთი ფულად.

სოფ. შართევი.

ართვინის მხარეში მომუშავე ავადმყოფი ჩხაიძე ჭოროხის ხიდზე გადაჭყავდათ, ამხანაგთ იგი უეცრივ ხელიდან გაუსხლტათ და მდ. ჭოროხში ჩავარდა და დაიხრჩო.

დაბა ჭიათურა.

შავი ქვის მოთხოვნილება თადათან ახლდება.

სოფ. თამაკონი (სენაკის მაზრა).

გაჭირვებულმა ხალხმა შეიგნო კოოპერატიულ-მომხმარებელ დუქნის მნიშვნელობა, ენკენისთვეში აქაურებმა განაჩენი გაჰგზავნეს ხსენებულ დუქნის გახსნის ნებართვის გამოსათხოვად. სამწუხაროდ ჯერ ხანობით ნებართვას ვერ ეღირსნენ.

სოფ. ტყვიავი (ქართლი).

ხილის მოსავალი წელს ცუდი იყო, მიუხედავად მოუსავლობისა აქაურნი მეურნენი მაინც მხნედ მუშაობენ მიწის უკეთესად დასამუშავებლად და ცდილობენ მომავალ წელს მაინც თავიდან აიცილონ მოუსავლობა.

სად. შორაპანი.

ხურდა ფულის მოსპობა მეტად აძნელებს წვრილ ვაჭრობას. შაქარი აქ სრულებით არ იშოვება. მახლობელ სოფლებში ვინც ცოტა მაჭრის დაყენება მოახერხა, იგი ძლიერ უგემური და მომწარო გამოდგა. მაჭარის უგემურობას ცუდ ამინდებს და ყურძნის დაუმწიფებლობას აბრალებენ.

ქ. ფოთი.

ქ. ბირჟაზე 29 წარსულ თვეს ქ. თბილისმა და ყარსმა იყიდა ფოთისგან 1,000 სამკუთხი საჟენი შუა. საჟენი 37 მან. 50 კაპ.

ალავერტი (სამეგრელო).

ალავერტის რკინის ქარხნის სპარსელი მუშები ჩვეულებისამებრ მომავალ სადღესასწაულოდ ვარჯიშობდნენ; ვარჯიშობის დროს მათ ჩხუბი მოუვიდათ, დაიყვნენ ჯგუფებად და ერთმანეთს ხანჯლებით შეეტაკნენ. შეტაკების დროს მძიმედ დაიჭრა 6 მუშა.

ს. იორი-მუღანლო (კახეთი).

აჯი მუსა აჯი-ოღლისთან ღამის გასათევად მისულა უცნობი პირი, და უთქვამს თ. ორბელიანის ქონებათა მოურავი ვარო ღამით უცნობს აჯი-მუსა აჯი-ოღლისთვის ათასი მანეთი მოუპარავს და მიმალულა.

ა ჭ ა რ ა.

სოფ. ხულოში ქართული საქველმოქმედო საზოგადოება ფერშალს ჰგზავნის.

ბ ა ქ ო.

ამას წინად ნავთის სამრეწველო კუნძულ ჩელექანზე დიდი ცეცხლი გაჩნდა, როგორც გამოირკვა ცეცხლს მუშებიც უმსხვერპლია.

პროვინცია

ს. ველისციხე. 25 ამ თვეს როგორც იყო ეღირსათ ველისციხელებს დიდებულ აკაკის სახელობაზედ დაარსებული სამკითხველოს კურთხევა კურთხევის დაწყებამდე ადგილობრივმა მოძღვარმა ი. ხ—მა წარმოსთქვა სიტყვა. კურთხევის შემდეგ სიტყვები წარმოსთქვეს მუკუზნელმა მოძღვარმა, ადგილობრივ ტერტერამ და მასწავლებელმა ზ—მა. ბევრი ჩაეწერა სამკითხველოს წევრად და მაშინათვე ყველამ წარმოადგინა თითო მანეთი საწევრო ფული.

სამკითხველოში მოიპოვება ჯერჯერობით შემდეგი გაზეთები: „აზრი“, „საქართველო“ „სახალხო ფურცელი“, „Закавк. Рѣчь“, „Кавк. Слово“ და „ჰორიზონი“.

ველისციხელი.

ძ. ახალციხე. საარაკო სიძვირე სწორედ წელს სწყვეტავს ადამიანს: ყველაფრის ცეცხლის კიდებაა. ზომა აღარაფერსა აქვს. რაც აქნობამდის აბაზად შეგვეძლო გვეშოვა, ახლა სამოთხ აბაზს ფეხს არ უცვლიან. სწორედ კარგი დრო დაუდგათ ჩვენ ვაჭარ-ჩარჩებს. იციან მეტი ჯანი არ არის მათ ვერ ავცდებით და მით სარგებლობენ გინდათ წაიღეთ, არ გინდათ და დასტოვეთო ჩვენ უფრო კარგ ფასში გავყიდით დამცინავი ღიმილით გეუბნებიან. მყიდველიც გრძნობს იმათ ძალას, აგონდება ოჯახი და უნებურად ქედს იხრის გამარჯვებულთა წინაშე. სამაგიეროდ როცა სოფლელნი ჩამოიტანენ თავიანთ ნაშრომს გასასყიდად. ვაი იმათი ბრალი თუ ფასი მოუმატეს. მაშინვე განგაშს ასტეხენ, ეგ ხომ ვარშავა ან ლოძიდან არ მოაქვთ, თითონ ამზადებენ და რათ უნდათ მეტი ფასიო. ამაოდ არწმუნებს საბრალო გლეხი, რომ მისთვისაც ცხოვრება აუტანელი გახდა სიძვირის გამო და იძულებულია თავის ნაშრომს მეტი ფასი დაუწესოს, მაგრამ ყურის მგდებელი ვინ არის!

აქ ხშირად ნავთის ნაკლებულობაც არის. უნდა გაყურებინათ რა ამბავი დატრიალდება ხოლმე ნავთის მოტანის დროს. ნავთის ადგილზედ აუარებელი ხალხი იყრის თავს და თავპირის მტვრევით მოიწევენ, რომ რიგორმე რიგს მიახწიონ. მაგრამ აქაც უფრო ისინი იმარჯვებენ, ვისაც ჯიბე სავსე აქვს და ვინც ბედნიერია პოლიციელთა ახლო კავშირით. საწყალი ხალხი კი მეორე დღესაც ისე სდგანან ნავთის წინ.

სოფლელნი ხომ სულ უბედურებაში არიან. აქ ზოგნი იმ აზრისა არიან, რომ სოფლელთ უნავთოდაც კარგად შეუძლიანთ იცხოვრონო და ისინიც ორი სამი დღე ნავთის ჭურჭლით ხელში დგანან და ემუდარებიან, ცოტა მაინც ჩაგვისხითო. ნახევარი რომ დაიკმაყოფილონ, ნახევარი ხელცარიელი ბრუნდებიან.

აქ თანდათან ხურდა ფულის ნაკლებულობა იკიდებს ფეხს შესაძლოა ორსამ კვირაში სულაც აღარ იყოს. ამ შემთხვევაშიც ვაი ღარიბი ხალხის ბრალი, თორემ მდიდრები ყოველთვის იოლად გავლენ.

აქ ამ ცოტა ხანში მოელიან ჯარს. ამბობენ ორმოცი ათასი მოვაო. კერძო პირების სახლები გასინჯეს. ვისაც კი ცოტად მოზრდილი შენობა ჰქონდა, თითქმის ყველას გამოუცხადეს, რომ დასცალონ საჩქაროდ ჯარისთვის და საავადმყოფოებისათვის. ამბობენ ადგილობრივი გიმნაზიის შენობაც მოეწონათ და თუ საჭირო იქნება, იმასაც ჩქარა დასცლიანო. რომ მოეწონებოდათ, ეჭვი არ არის, მაგრამ საქმე იმაშია, სად უნდა წაიყვანონ ეს ამოდენა მოწაფეობა?..

ლ. ავნეველი.

—

სოფ. გორდი. ეს სოფელი მეტად კლდოვან ადგილას მდებარეობს, იგი 25 ვერსით არის მოშორებული დ. ხონზე. გზები მეტად მიუვალი და ამასთანავე სახიფათოა მიმოსვლის დროს. ჰავა აქ ჩინებულია სამკურნალოდ. ზაფხულობით სოფ. გორდში მოდის თითოოროლა მოაგარაკე და კიდევ მეტნი მოვიდოდნენ, რომ გორდს ასასვლელი გზა უვარგოდეს, რადგან იქ ცხოვრება მეტად იაფი სჯდება და ჰავაც სხვა საქართველოს საგარაკო ადგილების ჰავას არ ჩამოუვარდება. ამ სოფელში მოაგარაკეობდა სამეგრელოს მთავარი დადიანი საკუთარს, მშვენიერს სასახლეში.

განათლების მხრივ გორდი დიდად ჩამორჩენილია, ხალხი ძველ ზნე-ჩვეულებას მისდევს, მეურნეობა, მეტად ცუდის წესით სრულდება, რის გამოც მოსავალი ნაკლები იცის.

დღეს საერთო გაჭირვებამ აქაც იჩინა თავი, მაგრამ სამწუხაროდ მას სოფლელნი ვერ მიეგებნენ შესაფერ ბრძოლით. აქ არავის გაუგონია კოოპერაცია, წვრილი კრედიტი, და მომხმარებელი საზოგადოება და ან თუ გაუგონია, მისი მნიშვნელობა-სარგებლობა სრულებით არ ესმის.

სოფელ გორდის გადაღმა არსებობს ეგრედ წოდებული „სადადიანოს საბალახო“ ადგილები, რომელზედაც მახლობელ სოფლის მწყემსები საქონელს აძოვებენ. ხსენებული საბალახო ყოველ წლივ დიდ აურ-ზაურს იწვევს, რომელსაც ხშირად ადამიანის მსხვერპლიც მოყვება ხოლმე. საჭიროა საბალახოზე ერთხელ და სამუდამოდ ხეირიან წესის დადება, რომ მწყემსები ერთად მორიგებით ეწეოდნენ საერთო შრომას.

აქ უკვე დიდი სიცივეები სდგას. ყუშქის მთები ჩამოთოვილია. სანოვაგეულობამ და სხვა პირველ საჭიროების აუცილებელი საგნები აქ ყოველთვის დ. ხონიდან ამოჰქონდათ, ეხლა კი სანოვაგე სულ აღარ ამოაქვთ ან თუ ამოიტანენ თვეში ერთხელ და ისეთ ფასს ადებენ, რომ მცხოვრებთათვის მიუწვდომელი ხდება.

ირი.

დეპეშები

ლონდონი, 3 გიორგობისთვე. საზოგადოებათა პალატა. პანსომი სამინისტროს შეეკითხა: შეიძლება თუ არა გაგვიზიაროთ ცნობები სპარსეთის სახიფათო მდგომარეობის თაობაზე? რობერტ სესილმა უპასუხა: „გაზეთების ცნობით სხვა და სხვა შეურაცხყოფა მიუყენებიათ ინგლისის საკონსულოს შემადგენლობისათვის. გარდა ამისა სპარსეთში ავსტრო-გერმანეთის ოფიცრებიც იმყოფებიან, ამის გამო ცოტა სახიფათო მდგომარეობაში ჩაცვივდნენ ინგლისის ქვეშევრდომნი თეირანში. ამის გულისათვის რუსეთმა თეირანისაკენ ჯარი გაგზავნა, რომელიც ერთად ერთი საშუალებაა მათის გამოსარჩლებისა. ინგლისის მთავრობას გულითადი სურვილი აქვს მეგობრული განწყობილება იქონიოს სპარსეთის მთავრობასთან, თუ კი ინგლისსა და მისი მოკავშირის თანამდებობის პირთ არას ერჩიან. საჭიროდ ვრაცხ გაგიმეოროთ, რომ მთელი არევ-დარევა გამოწვეულია ავსტრო-გერმანელ ოფიცრებისა და აგენტების თეირანში ყოფნით.

პარიზი. ინგლისის მინისტრები, ასკვიტი, გრეი, ლლოიდ ჯორჯი და ბალბური დღეს ღამე, პარიზს ესტუმრნენ.

ტოკიო, 3 გიორგობისთვე. საფრანგეთის ნაღმოსანმა დაატყვევა იაპონიის გემი „ირამურა“, რომელსაც შანჰაიდან ინდოეთში იარაღი მიჰქონდა. გემზე იყო მუკდენში გერმანეთის კონსულად ნამყოფი ჰეინცე.

ლონდონი, 3 გიორგობისთვე. ლორდთა პალატაში ჩერჩილის შეკითხვაზე ლორდ ფიშერის პასუხი ყველა პარტიებს მოეწონათ, რადგანაც მას, როგორც ოფიცერს მდგომარეობის სინამდვილის მთლად გამოაშკარავება არ შეეძლო, სანამ ისეთი დრო არ დადგება, რომ ყოველიფრის დაწვრილებით საჯაროდ აწონ-დაწონა შეიძლებოდეს.

ჰავრი, 3 გიორგობისთვე. ღამემ რაოდენადმე მშვიდობიანად ჩაიარა. დღეს მტერმა საკმაოდ სასტიკი საარტილერიო სროლა აუტეხა ჩვენს წინა პოზიციებს, აგრეთვე დიქსმიუდეს მრავალ ადგილას. რამდენიმე ყუმბარა ჩამოვარდა ჩვენს ხაზზე, აგრეთვე სენ-ჟაკ კაპელეში და ულე-კაპელეში. ჩვენი არტილერიაც თამამად უპასუხებდა.

პარიზი, 3 გიორგობისთვე. მთელი დღე მხოლოდ საარტილერიო სროლა მოხდა. განსაკუთრებით მძაფრი ხასიათი მიიღო შამპანში, არგონებში, ვევრში, აპრემონის ტყეში და ელზასში.

ათინა, 3 გიორგობისთვე. გაზეთები იუწყებიან, რომ მოკავშირეებმა არგოსში დესანტი მოახდინეს და 150 ყუთი ნავთი მოსპეს, რადგანაც ეჭვი შეუვიდათ, ეს გერმანელთა წყალქვეშა ნავებს უნდა მიაწოდონო.

რომი, 3 გიორგობისთვე. ადილჯას ღელეში ჩვენი ჯარები გაემართნენ როვერჯიტეს მიმართულებით. მტერმა დაუყოვნებლივ სროლა ასტეხა. აგრეთვე მათმა ქვეითმა ჯარმა იერიში მოიტანა, მაგრამ უკუ ვაგდეთ. პოდოლას ღელეში მტრის რაზმები სცდილობდნენ ჩვენი პოზიციების დაჭერას, მაგრამ ესენიც უკუ ვაქციეთ. კრასოში საარტილერიო დუელი იყო გუშინ. მთელი დღე გვესროდნენ, მაგრამ მაინც ხელი ვერ შეგვიშალეს სიმაგრეების განმტკიცებაში. სან-მიქელეშიც ოთხჯერ მოიტანეს მძაფრი იერიშები, მაგრამ ოთხჯერვე უკუ ვყარეთ დიდის ზარალით.

პარიზი, 3 გიორგობისთვე. ბულგარებმა სასტიკი იერიშები მოიტანეს, მაგრამ ყოველთვის უკუ გდებულ იქმნენ დიდის ზარალით. დანარჩენ ფრონტზე სიწყნარეა. ინგლის-ფრანგთა ჯარები მშვიდობიანად გადმოდიან.

წერილი ლონდონიდან

ნავთის მოტორების აღწერილობა.

ცილინდრი თუჯისა არის, ორ კანიანი, რომელთა შუა წყალია. ეს გარემოება ცილინდრს გაგანივრების და დავიწროების ნებას აძლევს.

ცილინდრის **შიგნითა ნაწილი, კანი** მაგარი თუჯის არის, განსაკუთრებულათ გამობურღული და საკმაოთ სქელი, ისე რომ დაძველების შემდეგ ხელ ახლა გამობურღვა შეიძლებოდეს ან არა და სრულიად გამოღება და მის ნაცვლად ახალის (დაკლებულ ფასათ) გამართვა.

მკლავი, რომელიც ღერძს ატრიალებს, სიმენს-მარტენის ფოლადისა არის, მთლიანი ნაჭერი. ეს ნაწილი ძლიერ მნიშვნელოვანია და მის მოსამზადებელ მასალაზე განსაკუთრებული ყურადღება არის მიქცეული. ამ მკლავზე დამაგრებულია ორი თუჯის სიმძიმე, რომლის წყალობით მანქანის მუშაობის დროს ზანზარი სრულიათ მოსპობილია. ირგვლივ შემორტყმული აქვს თუნუქის ფარი.

დაზგა, რომელზედაც ცილინდრი და ღერძია დამაგრებული, საუკეთესო თუჯისაგან არის ჩამოსხმული და ძლიერ გამძლეა. დაზგის ახლო დასდგამთ ნავთის ბაკს, რომელიც სიმძიმის გამო უმჯობესია ადგილობრივ შეიძინოთ. დაზგას გარშემო უვლის ღარი, რომელშიც ზედმეტი ნავთი ისხმება, რაიცა მოტორს სუფდათ ინახავს.

შემაერთებელი ღერძი საუკეთესო ფოლადის არის.

პისტონი ჩამოსხმულია საუკეთესო ღირსების თუჯისაგან და შიგნით დამაგრებულია დიდი ფოლადის ნემსი.

ნაგვერდული ღერძი გაფერილი ფოლადის არის და ბოლოებში საზეთავები აქვს მოწყობილი. შემაერთებელ ღერძთან გადახლართულია კბილებიანი ბორბლით, რომელიც მუშაობის დროს არ ხმაურობს.

ყველა მოტორებს 3 ნახევარი ცხენის ძალის ზემოდ აქვთ ორი **დიდ-ბორბალი,** გარდა 66 და 67 ცხენის ძალის მოტორებისა, რომელთაც მარტო ერთი აქვთ. მცირე ზედმეტ ფასათ 3 და 3 ნახევარი ცხენის ძალის მოტორებსაც შეიძლება გაუკეთდეს მეორე დიდ-ბორბალი.

ღერძ-საწოლი მაგარ ბრინჯაოსი არის, დიდი ზომისა, და მთელი თავისი სიმძიმით აწვება დაზგას.

გაზის გამნაწილებელი ბუფო არის სოკოს მსგავსი. გაზის გამომშვებ ბუფოს გარშემო არტყია წყლის ბუდე.

დაზეთვა. ცილინდრი და შემაერთებელი ღერძი იზეთება სპეციალურად მომაგრებული შუშიდან. დანარჩენი ნაწილები კი მოთხოვნილებისამებრ.

საორთქლე მიმაგრებულია ცილინდრის ბოლოზე, ადვილად მოსახსნელი და გასაწმენდელია. თან დაყოლილი აქვს ჰაერის და ნავთის მილები. საორთქლე თავისუფალი არიხ ნახშირის და სხვა ნარჩენებიდან. რამდენიმე თვის მუშაობის შემდეგაც კი სუფთად არის, რაიცა მის მაჩვენებელია, რომ ნავთი სრულიათ იწვის. ეს გარემოება ფრიად მნიშვნელოვანია და ამ მოტორების საუკეთესო ღირსების მაჩვენებელი.

ჰაერის ხუფო. ცილინდრის ბოლოში არის ხუფო, რომელიც საჭირო ჰაერს უშვებს. ეს ხუფო იღება ნაგვერდული ღერძის მიერ ამოძრავებულ ბერკეტით. ეს მოწყობილება აქვს მხოლოდ 8 ცხენის ძალაზე მეტ მოტორებს.

რეგულატორი მარტივი და გამძლეა. 24 ცხენის ძალამდე იგი თუჯის კოლოფშია მოქცეული. რეგულატორი ძლიერ მგრძნობიარეა. სიჩქარის მოწესრიგება შეიძლება ჭახრაკის მოტრიალებით იმ დროსაც კი, როდესაც მოტორი მუშაობს.

მოძრაობის დასაწყები ლამპარი სულ მარტივი და ადვილი სახმარია.

მოკიდება. დასაწყისში ნავთი და ჰაერი ფეთქდება საორთქლეში მყოფ გახურებულ მილით. მანქანამ უკვე ცოტა ხანი რომ იტრიალოს, საორთქლეში განსაკუთრებულ მოწყობილებით, თავისით ეკიდება, ასე რომ ლამპარი აღარ არის საჭირო, რაღაი მანქანა ამოძრავდება. ამნაირად მუდმივი ლამპარი, რომელსაც ყურის გდება უნდა, ზედ-მეტია და ნავთიც იზოგება.

წყლის და დამწვარ გაზის საყვანი მილები თან ახლავს ჩვენ მოტორებს.

წყლის რკინის ყუთი ჯობია, რომ ადგილობრივ შეიძინოთ, რადგან სიმძიმის გამო ძვირი დაჯდება გამოგზავნა, მაგრამ ვისაც სურს, შეუძლია ჩვენგანაც შეიძინოს.

მსურველთ შეგვიძლია მივაწოდოთ ტუმბო (წყლის საქანელი), რომელიც დიდ მოტორებისათვის წყლის ყუთის მაგიერობას გასწევს.

მოტორებს თან ახლავს 4 რკინის ჭახრაკი საძირკველზე დასამაგრებლათ:

თვით დამყები. დიდ-მოტორებს შეგვიძლია, ზედ-მეტ ფასად, გამოვაყოლოთ თვით დამყები. ესე იგი ფოლადის ცილინდრი შეკუმშულ ჰაერისათვის. ჰაერი ამ ცილინდრში არის შეკუმშული 6 ატმოსფერამდე. ამ ცილინდრიდან ჰაერს შეუშვებთ მოტორის ცილინდრში, რომელიც მოქმედებს ფისტონზე და ეს უკანასკნელი კი აამოძრავებს მანქანას. ჩვენ შეგვიძლია მსურველთ მივაწოდოთ მსუბუქ ნავთით მომუშავე თვით-დამყები; იგი შესდგება სპეციალურ ხუფოსაგან, რომლის საშუალებითაც ცილინდრში უნდა შეუშვათ ნავთი, რომელიც, მყისვე ორთქლად იქცევა და ჰაერთან არეული საორთქლიდან აფეთქდება. ამ აფეთქების ძალა საკმარისათ ძლიერია, რომ მანქანა მოძრაობაში მოიყვანოს. შეკუმშული ჰაერი, რასაკვირველია, უფრო მძლავრი საშუალებაა.

თვითეულ მატორს თან გამოვაყოლებთ: ერთ ცალ ფისტონის რკალს; ერთ რესორს ყოველ ზომისას; 12 ცალს ლამპარის საწმენდს; 3 ლამპარის თავს და საჭირო ხელსაწყოს.

თვითეული მოტორი **შეღებილია** ორი წყება მინაქარის საღებავით და მერმე გაპრიალებული.

ქარხნიდან გამოშვებამდე თვითეული მოტორი რამდენიმე ხნით **გაისინჯება** და მხოლოდ მაშინ იგზავნება, როდესაც სავსებით არის გამართული და კარგათ მუშაობს. მოტორები გაკეთებულია **საუკეთესო მასალებიდან** და გამოცდილი ოსტატებისაგან; **ძლიერ გამძლე და გამოსადეგი არიან ელექტრონის განათების მისაღებად.**

ელექტრონის ძალის ერთეულის ღირებულება: ფუთი ნავთი, რომ ღირდეს 1 მან. ელექტრონის ძალის ერთეული საათში ეღირება 2 კაპ. (ელექტრონის ძალის ერთეული უდრის სამ და ერთ მესამედის ($3^1/_3$) ცხენის ძალას). მაშასადამე ამ მოტორების საშუალებით ელექტრონის ძალის მიღება ძლიერ ხელსაყრელია.

ჩვენ შეგვიძლია მსურველთ მივაწოდოთ მოტორი და დინამო ერთ ღერძზე ან და ტყავის სალტებით სამოძრავებელი.

გასახურებელი მასალა: გასახურებლად შეგიძლიათ იხმაროთ ჩვეულებრივი გაწმენდილი ნავთი, სასურველია რომ მისი სპეციფიური წონა იყოს 0,800—0,880.

ნავთის მოხმარების რაოდენობა და ფასი: ყოველ ცხენის ძალას საათში უნდება ცხრა მეათედი გირვანქა ნავთი, იმ მანქანებისათვის რომელნიც 10 ცხენის ძალაზე ნაკლები არიან ამაზე უფრო დიდი მანქანები ყოველ ცხენის ძალაზე საათში ხარჯავენ სამი მეოთხ. გირვანქა ნავთს. ეს რიცხვები შეეხება იმ შემთხვევას, როცა მანქანა მთელ თავის ძალას იძლევა; როცა მათ სრულ თავის ძალით ამუშავებთ, ეს ხარჯი ცოტათი მაღლა იწევა.

წყლის შესხმა: ყველა მოტორებს მოწყობილება აქვს საორთქლეში წყლის შესასხმელათ. წყლის დანიშნულებაა, რომ ძალა მოუმატოს და ნაადრევი აფეთქება შეაჩეროს და ამავე დროს ნავთის ხარჯვაც შეამციროს. როგორც კი წყალი საორთქლეში ჩაესხმება. მაშინვე ორთქლად იქცევა. წყალი ძლიერ ცოტა არის საჭირო და მატორის ძალის მიხედვით უნდა გაიზომოს. სანამ მომუშავე მოტორს გააჩერებდეთ, წყლის დენა უნდა შეაჩეროთ, თორემ ზედ-მეტი წყალი საორთქლეს გაავსებს. როდესაც მოტორს სრული ძალით არ ამუშავებთ, წყლის შესხმა საჭირო არ არის.

მოტორების მუშაობის სისტემა. ეს მოტორები მუშაობენ „ოტოს“ ციკლით, რომელიც ცნობილია საუკეთესოდ. ეს პრინციპი მდგომარეობს შემდეგში: პირველ პერიოდს ნავთის და ჰაერის განსაზღვრული რაოდენობა იგზავნება ცილინდრში საორთქლედან; ხდება ჰაერის და ნავთის ორთქლის ასაფეთქებელი ნარევი. ფისტონის შემდეგი მოძრაობის დროს ეს ნარევი შეკუმშული იქნება საორთქლეში; აქ ის აფეთქდება და ამ დროს იწყება მესამე პერიოდი: ფისტონი უკანვე ბრუნდება. უკანასკნელ პერიოდში გაზთ გამოსაყვანი ხუფი ცლის ცილინდრს. საორთქლე და მოსაკიდებელი მილი პირველად გახურებული უნდა იყოს მუქ-წითლად პატარა საბერველ ლამპარით, რომელიც ჩვეულებრივ ნავთს წვავს.

№№ 1, 3 და $3^1/_2$ ცხენის ძალის,
„ 2, $4^1/_2$—$5^1/_2$ „ „
„ 3, $7^1/_2$—22 „ „

(შემდეგი იქნება)

დ. ღამბაშიძე.

რედაქტორ-გამომცემელი

სანდრო შანშიაშვილი

ამიერ-კავკასიის რკინის გზის მიმოსვლა.

(დრო ნაჩვენებია თბილისის. საათით)

თბილისში მოდის:

№ 3 ბაქოდან. . 12 ს. 54 წ. დღ.
№ 4 ბათომიდან. 5 ს. 55 წ. საღ.
№ 5 ბაქოდან(სწრ.) 7 ს. 41 წ. საღ.
№ 10 ბათომიდან. 9 ს. 51 წ. დილ.
ჯულფიდან 6 ს. 53 წ. დილ.
ბორჯომიდან 7 ს. 25 წ. დილ.
„ საად. 10 ს. 28 წ. საღ.

თბილისიდან გადის:

№ 3 ბათომისკენ 1 ს. 45 წ. დღ.
№ 4 ბაქოსკენ . 7 ს. 3 წ. საღ.
№ 6 ბაქოს(სწრ.) 12 ს. 8 წ. დღ.
№ 9 ბათომისკენ. 8 ს. 53 წ. საღ.
ჯულფისკენ 10 ს. 23 წ. საღ.
ბორჯომისკენ 3 ს. 29 წ. დღ.

კახეთის რკინის გზის მიმოსვლა

(თბილისის დრო)

მიმოსვლა ყოველდღე სწარმოებს.

თბილისიდან გადის:

თელავისა ⁄ წნორისკენ დილ. 8 ს. 58 წ.
გურჯაანში მიდის ნაშუადღ. 3 ს. 53 წ.
გურჯაანიდან გადის თელავისკენ ნაშუადღევის 4 ს. 53 წ.
თელავში მიდის ნაშუადღევ. 5 ს. 35 წ.
გურჯაანიდან წნორზე მიდის 4 ს. 18 წ.
წნორზე მიდის . . . . . 5 ს. 15 წ.

თელავიდან ყოველ დღე გამოდის თბილისისკენ:

დილის . . . . . 8 ს. 58 წ.
გურჯაანში მოდის. . . 10 ს. 26 წ.
წნორიდან თბილისისკენ გამოდის დილის. . 10 ს. 16 წ.
გურჯაანში მიდის . . . 10 ს. 16 წ.
გურჯაანიდან თბილისისკენ გამოდის დილის 10 ს. 46 წ.

თბილისში ჩამოდის 5 საათზე.

გერმანეთში მყოფ დატყვევებულების ნათესავთა საყურადღებოდ.

ვისაც ჰსურს გერმანეთში მყოფ დატყვევებულებს გაუგზავნოს ფული ან სხვა რამ ამანათი, მან შემდეგის წესით უნდა იხელმძღვანელოს:

ამანათის („პოსილკა“) წონა არ უნდა აღემატებოდეს 12 გირვანქას. ყუთზე გერმანულად უნდა იყოს აღნიშნული ნამდვილი სია ყუთში ჩალაგებულ ნივთებისა. ყუთზე უნდა ეკრას ქაღალდი წარწერით:

An die Kommandatur
des Kriegsgefangenenlagers

აქ დააწერეთ ლაგერის
ადრესი.

Liebesgaben für die
russischen Kriegsgefangenen.

აქ ბიურო საკუთარ ბეჭედს დაჭკრავს და ადრესს წააწერს.

Deutschland.

საერთაშორისო საფოსტო შეთანხმების ძალით ასეთ ამანათს ფოსტა **უფასოდ** გზავნის, ეს ამანათი უნდა გაიგზავნოს შემდეგის მისამართით:

პირველი:

Suisse, Bern Ensingnenstrasse,
№ 48, A. A. Вахерахтъ.

ან კიდევ მეორე:

Banque populaire Suisse, Fond
Russe pour les prisonnier de
guerre.

ცნობების მიღება უკვალოდ დაკარგულთა და ტყვეთა შესახებ შეიძლება შვეიცარიაში არსებულ ბიუროდან, რომლის მისამართი ასეთია:

Швейцарія Заказное
Suisse. Recommandée
Comité International de la
Rouge.
Agence des prisonniers de
guerre Genéve.

1 მაისიდან ქ. თბილისში გაიხსნა ჟურნალ-გაზეთების კანტორა

„განათლება“

ჯერჯერობით აგენტებს გაეგზავნებათ შემდეგი გაზეთები: „საქართველო“, „თანამედროვე აზრი“, „ეშ. მათრახი“, „თეატრი და ცხოვრება“, „კავკაზსკოე სლოვო“, „თბილისის ლისტოკი“, „ორიზონი“, „მშაკი“ და „ხათაბალა“ და იყიდება ახლად გამოცემული წიგნები ა. ბლდონის **„აკაკი და მისი პოეზია“** (რუსულ ენაზე), **„სქესობრივი საკითხი და ბავშვი“** ი. გომართელისა, **„მსოფლიო ომის ეკონომიური მიზეზები“**—მასლოვისა, **„ცხოვრების სიმღერები“**—ბეგლარ ახოსპირელისა **„კოოპერატივები იტალიაში“**—ნ. ჟორდანიასი და სხვა-და-სხვა ქართული წიგნები.

აგენტები ვალდებულნი არიან მთელი თვით დაკვეთილი გაზეთების ფასი წინდაწინ გადაიხადონ.

ფული და წერილები უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი ადრესით: Тифлисъ, почт. ящ. № 96, Сильвестру Р. Таварткиладзе.

კანტორის ადრესი: Ольгинская 6.

თევზის მრეწველნი
ძმ. ძეგველოვები

პუშკინის ქუჩა, საკუთ. სახ., № 9, ტელეფონი № 712.

გაყოფილება ავლაბარში

კახეთის ქუჩა, საკუთ. სახლი, № 6, ტელეფონი № 712

ყოველ დღე მოგვდის საკუთარ და სავაჭრო სახლ. „ლ. მაილოვის-შვით, სამრეწველოებიდან ახალი ქვირითის **ხიზალალა,** მცირე მარილიანი, შავი **„„მეშჩნი“** ხიზილალა, აგრეთვე ახალ-ახალი მტკვრის ზუთხი, თართი, ფარგა და ლოქო, გვაქვს აგრედვე მიღებული ყოველგვარი კონსერვები და სარდინკები რუსეთის და საზღვარ-გარეთის ფირმებისა ხანგრძლივ ინახება.

ნებადართულია სამხედრო ცენზორისაგან

სტამბა „ცხოვრება“ ა. კალანდაძისა, გაბაევის შესახვევი № 4.